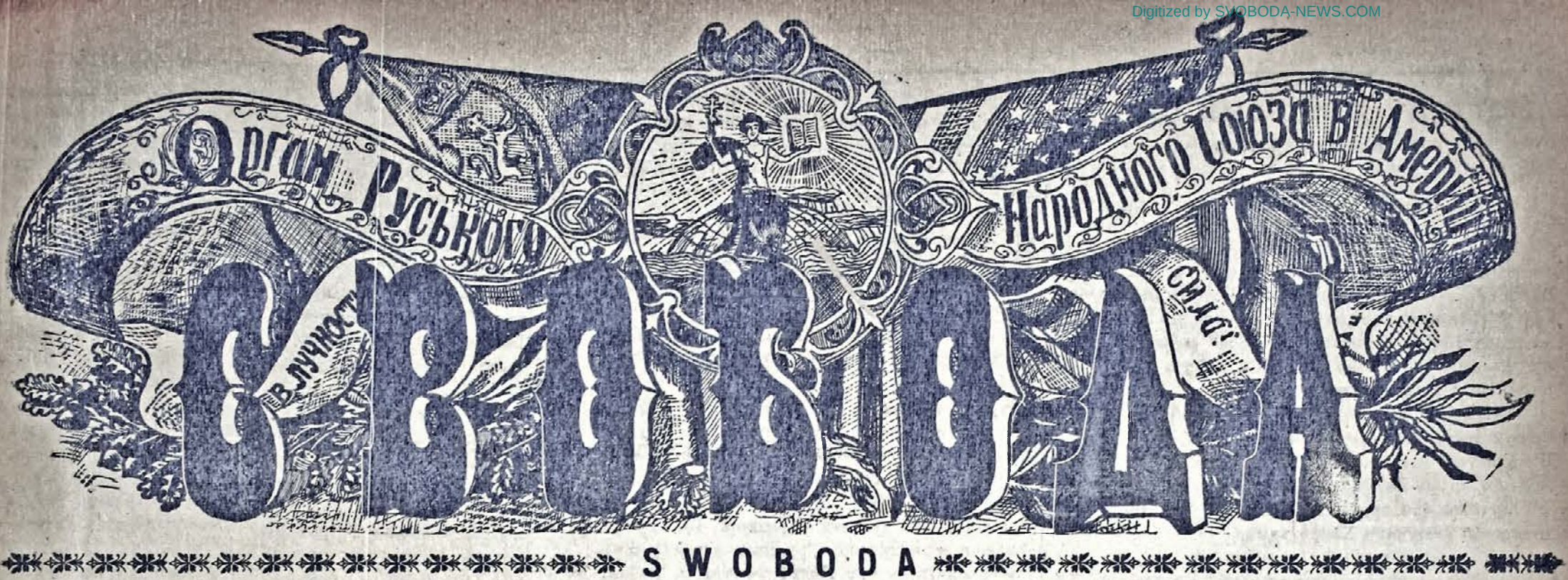

Рік XVII. Нью Йорк. Четвер, 30-го Грудня 1909. Число 51.

Vol. XVII. New York, N. Y. Thursday, December 30, 1909. No. 51.

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

Православного ігум. Арсенія

проти менеджера „Свободи“ Кон Нирчова

і її редактора Ант. Цурковського.

Оголошуючи в попередньому числі про кінець карного процесу поміж православним ігуменом, о. Арсенієм а членами редакції „Свободи“, К. Кірчовим і А. Цурковським, ми зазначили, що починаючи з того числа, станемо оголошувати урядовий протокол судової розправи. Виповнюючи повисшу обіцянку починаємо. Годить ся нам зазначити, що робимо отсе не з тої причини, аби когось величати, або може когось доскулити, але лишень тому, що сей процес — як гадаємо — має трохи ширший підклад. Процес сей, се перша боротьба нашого народу з офіційними російськими кругами, їх нахабністю, їх заборочною політикою, яка неустав і на тій вільній землі. І перед лицем бесторонніх, чужих людей, бо перед лицем американського суду зміряли ся з одного боку відвічне пригнетенє, визиск і неволя закованого в духові і фізичні пута нашого люду — з цілим апаратом, яким лиш може розпоряджати деспотична Росія. Зміряли ся — і вийшла перемога по наших боці, перемога світла, цілковита.

Але заки приступимо до оголошування дослівного перекладу протоколів з цілого процесу — для ліпшого зрозуміння справи вважаємо за відповідне подати де-кілька вступних уваг і дат.

І так:

Дня 25-го червня 1908-го року, в 26-ім числі „Свободи“ появилася стаття під загловком „Благочинний“. Писав її Грицько Чалий, кореспондент „Свободи“. Редакція мала усі дані вірити своєму кореспондентові, бо сей протягом майже року надсилав до „Свободи“ самі правдиві вісти, та крім сего прибувши в Америку, представив ся в редакції з поручаючими листами від редакції найбільшого українського дневника в Києві, „Ради“.

По появленню ся згаданого висше дописи, дня 29-го червня явилось в редакції „Свободи“ двох панів, з яких один представив ся як Edward D. Delaney, лор з Carbondale, Pa. та правний заступник о. Арсенія, та жадав сейчасового відклику інкримінованої статті. На се заявив д. К. Кірчів, що він вправді не має найменшої підстави сумнівати ся в правдивість донеда кореспондента, однак в імя правди і слушности зробить усе можливе; по тій причині мусить поперед сам особисто побачити ся з тою дівчиною, про яку була бесіда в згаданій дописі і тоді доперва зможе дати рішучу відповідь.

Д. Конст. Кірчів сейчас відніс ся в реджісерованім листі до д. Грицька Чалого, щоб сей ждав його в Оліфанті та щоб привів зі собою і сю дівчину, Марію Криницьку.

Дня 2-го липня 1908 р. д. К. Кірчів поїхав до Оліфанту, Па. і стрінув ся з д. Грицьком Чалим і Марією Криницькою в домі д. Петра Свали. Дівчина, якій прочитано цілу статтю „Свободи“ заявила, що в ній кожде слово є святаю правдою, яку вона сейчас готова ствердити присягою. Супроти сего удав ся з нью д. К. Кірчів до офісу публичного нотаря, д. Н. Needle в Оліфанті, взявши зі собою як свідків дд. Методія Кісільовського, Михайла Білянського і Евгена Василенка. Нотар, який говорить нашою мовою, дізнавши ся про що іде річ, заявив, що не

скорше зладить жаданий документ, аж сам особисто набере переконання про правдивість і чистоту справи. В тій цілі піддав дівчину майже двогодинному слідству, так званому „cross examination“ в тягу якого показало ся, що й дівчина сама заявила, що „Свобода“ написала не лиш вірну, святаю правду, але навіть багато обтяжуючих о. Арсенія фактів промовчала. В виду того д. Н. Needle спорядив документ, який Марія Криницька записала в присутності д. Конст. Кірчова, Михайла Білянського, Методія Кісільовського і Евг. Василенка.

На підставі сего записаного зізнання, сейчас по повороті д. К. Кірчова з Оліфанту, відніс ся редактор „Свободи“ д. Ант. Цурковський листовно до о. Арсенія заявляючи, що редакція готова відкликати статтю з 25-го червня, але тільки на підставі записаного зізнання дівчини, Марії Криницької. Річ природна, що такий відклик мусів би був вийти в ще більшу некористь о. Арсенія, отже ж — кінчив ся лист — хіба найпорадніше, та в власнім інтересі о. Арсенія було б зовсім „не відкликати“.

На повисший лист не наспіла ніяка відповідь.

Доперва в два тижні по сім явив ся в редакції сей самий правний заступник з Carbondale, Pa. Delaney та зажадав опять відклику. На се предложено йому записане зізнання Марії Криницької, та д. К. Кірчів відповів в сей сам спосіб, як се було писано свого часу в листі до о. Арсенія. На се лор не відповів нічого.

Справа лишила ся в завішенню.

Доперва течером, дня 8-го жовтня, явив ся сей сам лор опять в льокалі редакції „Свободи“ з двома детективами та судовим наказом арештовання дд. Конст. Кірчова як менеджера і Ант. Цурковського, як редактора „Свободи“, по причині поповнення ними злочину публичного очернення о. Арсенія в часописі. Арештовані за старанєм лорів Shenkman & Brown по зложенню кавції в висоті 1.500 доларів зістали на другий день по полудні випущені на волю аж до маючого розписати ся карного процесу.

Кримінальний, судовий процес проти обох обжалованих почав ся дня 5-го січня 1909 р. Перший день, то є 5-го січня минув на вибираню судіїв присяглих. Обжалованих на рішенє судіїв полишено на волю. Властивий процес, то є переслухуванє свідків з обох сторін, почав ся 6-го січня, в саме Навечеріє Рождества Христового. На донос, що обжаловані задумують втікати, судія зарядив їх арештуванє, звільнив їх однак другого дня, то є 7-го січня на представлєнє оборонця, д. Леонарда Сніткіна, що припущєнє, немовби обжаловані мали замір утікати, є зовсім безосновне, та що його треба приписати лишень виключно якісь злобі. Мимо того К. Кірчів і Ант. Цурковський пересиділи цілий Св. Вечір і перший день Рождества в в'язниці. Переслухуванє свідків тревало 6, 7, 8, 11, 12, 13, 14 і 15-го січня.

Дня 15-го січня так поступованє доказове як і оборони було закінченє. Була 5-та година з вечора. На дотичний запит судії заявив оборонець, що його бесіда займе около годину часу, та поставив вносєнє, аби того дня справу остаточно покінчити. Рівнож і прокуратор згодив ся на се, додаючи, що і його бесіда потреває найдовше годину. На се однак судія заявив, що він сам не є достаточнє підготовлений, аби віддати справу під осуд лаві судіїв присяглих і тому відкладає її до 19-го січня.

В назначєнім речинці, то є 19-го січня, не явив ся один з судіїв присяглих, так що покінченє справи

того дня явилось неможливим. Її відложено до 21-го січня.

Те саме повторило ся і 21-го та 27-го січня. Тоді судія дав обом сторонам, то є обжаловуючій і обороні припоручєнє, розслідити причину неявлення ся судії присяглого та остаточно відложив справу на 3-го лютого.

На дни 3-го лютого вислана делегація здала в суді справозданє, що згаданий судія присяглий є тяжко хорий, що перед пару днями перебув він операцію і тому нема надії, щоб він в короткім часі міг явити ся в суді. На підставі того суд розвязав лаву судіїв присяглих та заявив, що розправу розпишеть ся на ново.

І так справа процесу неперішена висіла аж до 14-го грудня с. р.

Доперва 14-го грудня прокуратор заявив в суді, що на підставі предложеного на першій розправі матеріалу він не може ніяк довести до засудження обжалованих і тому відступає від скарги та обжалованих звільняє ся від вини і кари.

Так закінчила ся справа карного процесу цілковитим увільненєм обжалованих. Як вела ся оборона, та який доказовий матеріал предложено судови, читачі побачать в дальшій тягу, читаючи дословний переклад урядового стенографічного протоколу.

До відома

усім Вп. п. Секретарям відділів Р. Н. Союзу

як і усім передплатникам „Свободи“.

Усіх Вп. наших Передплатників просимо уклінно з'ясувати при нагоді подавання зміни своєї адреси подавати попри нову також і свою стару адресу то є сю на котру йому до сих пор йшла часопись і ту, на яку він хоче її змінити. Рівнож і сі члени Р. Н. Союзу, які самі, а не через своїх місцевих Секретарів подають зміни своїх адресів, нехай будуть так чемні зав'язати ще і подати число відділу, до якого належать. О се саме просить ся також уклінно усіх Вп. Панів Секретарів. Адміністрація, маючи до діла з якими 16.000 передплатників не є в силі ніяк доказати тої штуки, аби на пам'ять тямала всіх своїх передплатників і їх адреси. Тому нехай ніхто і не дає ся, що подавши зміну своєї адреси в той спосіб, що напише на картці число дому і вулицю без подання своєї старої адреси а нераз і без подання місцевості та навіть і свого імені — не дістає часописи. Просимо звернути на змінюване адресів трохи більше уваги, а сей час і устануть причини на неприсиланє часописи.

G187

Адміністрація „Свободи“.

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ
заходом бр. св. Володимира,
від. 190 Р. Н. Союзу
в Newark, N. J.

відбуде ся дня 19-го січня
1910 року (на Богоявленє)
в Plikaytis Hall, 103—108
Jackson near Ferry Str.,
Newark, N. J.

Початок о год. 6-ій з веч.
Вступ 25 цнт. від особи.
За добру забаву ручить
Комітет.

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ
устроєє Сестрицтво св.
Ольги, гораміста, Нью Йорк,
відділ 2-ий
в гали п. Мигалика, ч. 1341
Ave. A, (поміж 71-ою і 72-гою
улицею) New York, N. Y.

в суботу 22-го січня 1910 р.
Початок о 7-ій год. веч.
Вступ від особи 25 цнт. Гет-
чек 10 цнт. Музика знаменита.
На отсю забаву щиро-
сердечно запрошує усіх Ру-
синів і Русинок так з Нью-
Йорку як і околици
Комітет.

Богдан Хмельницький український Гетьман.

Битва під Берестечкою. (Дальше.)

Аж в кінці місяця за кілька неділь після берестецької битви, виїхав Хмельницький від хана з під Вишнівця з сотнею козаків. Він полетів на Україну, щоб зібрати нове військо і рушити знов під Берестечко, на поміч тому табору, що обкопався окопами. Він ще не знав, що козаки вийшли з табору, а Ляхи вже йдуть на Україну слідом за ними.

Гетьман прилетів в Паволоч під Києвом. Міщани здивувались, що гетьман приїхав сам, без війська. Вони ще не знали, що Поляки розбили козаків. Два дні пив з горя Хмельницький.

Третого дня прибіг в Паволоч з під Берестечка козацький старшина Хмелецький.

— Чи тут гетьман? — спитав він.

— Тут, — казали йому міщани — а хіба що?

— А те, що я не знаю, як я покажу очі перед гетьманом. Нас Поляки розбили. Гетьман мене вб'є. Хоч ви обороніть мене.

Хмелецький з міщанами прийшов до Хмельницького.

— А табор де? — крикнув гетьман, побачивши Хмелецького.

— Вже чорти взяли табор: ми втікли з табору — промовив Хмелецький.

— А хоругви де? — спитав Хмельницький.

— І хоругви пропали — каже Хмелецький.

— А гармати?

— І гармати пропали.

— А моя скриня з червінцями?

— Про скриню не знаю — казав Хмелецький.

Хмельницький скубав на собі волосся, проклинав себе і цілий світ.

В той час приїхав з під Берестечка полковник Дзеджалик; приїхав Гладкий, а потім і інші полковники. Вони привели тільки кілька сотень козаків і все розказали, що діялось під Берестечком.

— Більше війська нема? — питав гетьман.

— Нема, пане гетьмане! всі порозбігались! говорили полковники.

Почався плач. А тут прийшла вістка, що Радзівіл розбив Небабу під Черниговом і вступив у Київ.

Хмельницький післав до хана просити татарсько-війська; хан нічого й слухати не хотів.

Татари вертались в Крим, руйнували українські села, забирали людей і гнали в полон. Прийшлося відбивати ся від давних своїх приятелів. Полковник дігнав Татар на Синіх Водах і розбив десять тисяч татарського війська, що руйнувало українські села.

— Піду на Запорожжя і не хочу більше битись з панамі! — промовив з досадою Хмельницький і виїхав з Паволочи. Він приїхав до Корсуня і там встрів назаретського митрополита Гавриїла. Його проводив московський урядник, Григорій Богданов і передав Хмельницькому вістку від московського царя, що цар дуже жалює за козаками, але не може їм дати помочи. Хмельницький заплакав; він був сердитий на московського царя за те, що він годував його обіцянками і не хотів дати козакам помочи. „Я до москалів з щирим серцем, а вони сьміють ся з мене. Скарай мене Боже, коли я не піду на Москву і не зруйную її гірше від Польщі!“ — промовив Хмельницький до одного Грека, що їхав до Москви і передав цареві його слова. Московський цар не приймав в підданство України, бо не хотів починати війни з Польщею через Україну.

Хмельницькому приходило дуже круто. Козаки розійшлись. Нарід вже не йняв йому віри.

В Масловому-Броді на річці Русаві зібралась чорна козацька рада і винуватила Хмельницького в тім, що Поляки розбили козацьке військо під Берестечком. Хмельницький не подав ся: веселий, сьміливий, він сам приїхав на Чорну Раду, поговорив з козаками, і козаки знов стали Хмельницького слухати, знов були готові на смерть по його приказу. На диво всім Хмельницький в той час ще й оженився в третій раз.

Його жінка вмерла, і оженився з сестрою полковника Золотаренка, Ганною. Не солодко було на Україні й польському війську. Потоцький вступивши в глибоку Україну, навів з собою панів, повертаючи їх в маєтності, і розіслав на Подолі ласкаві листи до селян, щоб вони пам'ятали польську ласку і робили панам панщину. Наддністрани й Бужани стріли ласкавих післанців Потоцького і не пустили панів в село. Полковник Богун знов зібрав військо на Подолі а білоцерківський полковник Громика зібрав військо під Білою Церквою. Богун поставив козаків в Хвастові і Трилісах, щоб вони стріли Потоцького з рушницями. Знов пішли гайдамацькі загоны по Україні. Польське військо йшло на Україну, як у пекло. Скрізь на нього

нападали загоны, ломали мости на перевозах, відбивали від Поляків людей та коней, ховали хліб. За великі гроші Поляки не могли дістати собі харчу. Третього серпня, після Маковея, Потоцький з Вишневецьким прибули до Поволочі і хотіли йти просто на Київ: їх кликав у Київ Радзівіл, щоб звести до купи обі часті польського війська. На велику радість Хмельницькому, на горі Полякам, в Паволочі несподівано наглою смертю вмер Ярема Вишневецький. Він був зовсім здоровий і веселий, пив з гістьми, наївся кавуна і напився меду, і зараз так заслаб, що через день і Богу душу віддав. Всі Поляки плакали за ним.

З Паволочі Потоцький виступив на Триліси. Роскішно зеленіли сади кругом хуторів та пасік. На полях стояв незжати хліб. Голодні Поляки кинулись грабити і добувати харч. Вечером польське військо підступило під Триліси. Все містечко було обгороджене товстим дубовим парканом. На паркані сиділи чоловіки та жінки всі з рушницями та колами.

Покоріть ся нам Ляхи! не томіть коней, бо не буде на чім утікати до Кракова! кричали козаки й селяни.

Поляки почали стріляти в містечко, а далі післали післанців, щоб козаки здавались.

Ідіть собі Ляхи к'чорту! король ваш утік, то й ви йдіть собі в Польщу, бо се не ваша земля! кричали селяни.

Поляки скипіли від злості. Потоцький післав військо брати Триліси, ще досвіта. В Трилісах було все на все шість соток козаків. Всі знали, що польського війська багато а в Трилісах народа мало; всі знали, що загинуть, але всі, навіть молодіці були готові на смерть битись з ворогами, щоб спасти Україну від Поляків. Всі не спали цілу ніч. В містечку скрізь горіло багатство. Козаки, селяни, навіть молодіці сиділи в рядах парканів цілу ніч. Над всіма старшував Олександренко.

Вдарили Поляки з гармат. Кулі розломали троїстий паркан. Жовніри перескочили через рів і ввірвались в містечко. Козаки й селяни побігли в замок і заперлись. Жовніри полізли на окопи. Страшно відбивались Українці. Молодіці били Німців та Поляків рогаками та косами. Одна баба зарізала косою польського офіцера Стравса. Ввесь вал був укритий польськими трупами, але Поляки таки взяли замок, вирізали всіх людей а дітей розбивали об стіни. Сонце зійшло а Триліс не було вже й сліду. Все містечко, замок, церкви — все погоріло; погоріли навіть столітні дуби кругом Триліс. На пожарищі тліли українські трупи. Поляки розбіглись кругом по лісах та очеретах, убивали людей, вбивали кожду молодіцю, бо сьміливість українських жінок так здивувала Поляків, що вони думали, ніби то були чоловіки в жіночій одежі.

„Ой Господи Боже! який ти милосердний!“ молились Поляки, набравши всякого добра, хліба, горілки й товару і вбивши два тисячі людей, жінок і навіть дітей.

Олександренка піймали живого і посадили на залізний пал. Попасши себе два дні на триліському пожарищі, Поляки другого дня після першої Пречистої, прийшли до Хвастова. Хвастовці вже чули, що зробили Поляки в Трилісах, і всі повтікали. Потоцький пішов на Васильків. В той самий час з Києвом стало ся то саме, що з Трилісами. Радзівіл впустив литвинське військо в Київ. Жовніри почали грабити міщан, нападати на церкви й монастирі, доплати в церквах образи. В той час Поляки зробили смугу на щоді брацького чудовного образу Богородиці: смуга на пам'ятку зістала ся і до нинішнього часу.

Кияни не витерпіли і зговорились впустити козаків, щоб вигубити ворогів. Полковник Жданович післав з Корсуня Дніпром Мозирю з двома тисячами козаків а Гаркуша повинен був напасти на Київ з другого боку від Либеді. Кияни повинні були запалити город і кинути ся на литвинів. На самого Спаси один міщанин на Подолі перший запалив свою хату і сам ускочив у огонь. Поляки гляділи, як він підпалював свою хату. Він боявся гіршої смерті і сам вскочив у дим. Пілу ніч горіли дома, а другого дня Кияни вгляділи козаків і Київ западав з усіх кутків. Піднявся страшний вихор. Горіли крамниці, пляхоцькі і міщанські хати, школи, церкви й монастирі. Київ був похожий на пекло.

В той час згоріла церква святаго Василя, найдавніша в Києві, збудована князем Володимиром. Більше ніж два тисячі дворів згоріло зі всім добром. Самі хазяїни кидали своє добро в огонь, аби тільки воно не дістало ся литвинам. Саме тоді напали козаки на Поляків в Києві. Радзівіл вспів довідати ся, що козаки пливуть Дніпром. Сам Мозиря був тому винен: він почав огнем давати знаки Ждановичови, щоб він швидше плив за ним до Києва. Радзівіл угледів ті знаки і післав військо на байдаках проти Ждановича. Гаркуша напав на Київ від Либеді, нічого сам не міг вдіяти і повернувся назад. Радзівіл зараз післав в Васильків до Потоцького і просив ввести польське військо до купи.

(Далі буде).

Чим скорше до діла!

Говорячи про руську колонізацію, не відрічи буде згадати, що у нас сєть вже таких колоній досить — так в Канаді, північній Америці, як і в Бразилії, полудневій Америці. Згадані руські колонії, так тут, в Канаді, як і в Бразилії не можна назвати раціональними, бо і одні і другі хримають дуже і то або на одну ногу або на другу, або таки відразу на обі. З тих відомостей, які доходять до нас з руських колоній в Канаді і Бразилії дорогою приватних писем, або дописями в газетах, приходить ся до того сумного переконаня (принайменше я виробив собі таке переконанє), що наші колоністи недалеко відбігли від галицького селянства, але противно, що моральне положенє, у тих перших американських колоніях єсть по просту страшне! В Бразилії мусять руські колоністи в самих початках свого фармерованя бороти ся з неописаними, а посьмало знайми трудностями і не один фармер згинув перед часом не дочекавши ся істи плодів тяжкої праці своїх рук. — Колоністи бразилійські мусять по найбільшій часті виробити собі землю під фарму з дивних лісів, а кільки то труду і праці треба наложити чоловікови не маючому відповідних приладів до корчунку та очищення з множества коріння і корінців одного акру землі, знає хіба той, хто займав ся колинебудь корчунком лісів, або принайменче жив посеред тих, що провадили таке ремесло. Єсли руський колоніст не потребував корчувати лісів, отже набув землю чисту, то і ту нема йому чого заводити, бо їставши мокляк, мусить копати рови, відводити стоячі води (єсли є де і єсли можна, бо суть і такі рівнини, що води нема де відвести). Тропиканьне горячо в Бразилії, ідовиті небезпечні змії, котрих там єсть ласка Божа докучливість бразилійських комарів, напади диких тубильців і проче і проче становять тії перешкоди, які в Бразилії мусить наш колоніст понести заким до чого прийде! — Чи відраднійшим являє ся положенє руського колоніста в Канаді, не буду вже сам об тім говорити, найговорить уривок листу писаного канадійською осьвіченою руською людиною, з Stuartburn, Man. з 26. октобра 1909, котрий то уступ наводжу дослівно з ориїналу: „We live in the prairies amongs bushes in a lonely house, and around us live Ruthenian homesteaders poor enough!! because the farmers here are stany and besides they are the farmers very dull and uneducated!!“ Пропустивши дальші уступи того листу, де говорить ся о здичіно

руського фармера в Канаді не надаючи ся до мосі річи, сьмію запитати ся: Що зискали руські колоністи на своїй новій вітчизні?! Яких гараздів дочекав ся той бідний вигнанець руський за морем, яке щастє залапав той бідний чорнороб — дитина вічної недолі!

Прошу до тих гараздів „poor enough“ і „very dull“ додати підкручену до послідного гвінту галицьку податкову шрубку і кількох опікунів ляцької породи, так можна мати перед своїми очима вірний образ хлопського гаразду, пересаженного з Галилеї на новій єго вітчизні. Хтож винен тому, що наш емігрант-чорнороб дістав ся як не з під ринви на дощ, то хотій під другу ринву троха може меншу. Ріжні ріжнобудуть се собі товкувати, а не бракне і таких, а за те я ручу, котрі цілу вину неудачи руських колоній на американській землі згалять risum teneatis! на єпископа Ортинського, на попів, ну і лямполізів! Ті панови звичайно тим воюють, хоть заради лихovi самі не подають жадної.

Хто інтересує ся еволюцією нашого працюючого люду не за гонорарі і добрі job-и, хто не вирік ся чєсти і встиду і не віддав ся безличній безсоромности, а дивить ся на справу нашої еміграції не через окуляри своїх хлібодавців, несучих в наш народ через своїх слуг „щирих і правдивих провідників працюючого українського чорнороба“, як то звичайно на всяких зборах любять кричати, чужу драгтиву культуру, сей признасть, що тоді, коли в Америці творили ся колонії, не було не то попів, але і тих нині так крикливих „провідників робучого люду“, бо Богом і правдою сказати, ані піп ані горячий патріот не мав що робити тоді в Америці; а коли еміграція почала прибирати щораз більші розміри і число наших людей-переселенців з кожним роком зростало, зажадали від духовної власти церковної зі старого краю попів, котрих тіж власти в міру потреби і висилали; де були тоді теперішні крикуни і хто їх сюда до Америки спровадив, ми се знаємо дуже добре, так як і знаємо причину їх крику а разом неробства.

Руська еміграція відбувала ся припадково, доривочно, одиницями, не унята тоді (а і нині, на жаль, не упорядкована ще) жадними постановами і без жадних плянів. Їхав наш чоловік за море — „в сьвіт за очі“ шукати хліба, не зраджуєчи своїх плянів нікому в селі, хіба Іцкови чи Мошкови, котрому продав свою кучу і огородець чи загін на кошти подорожжя. Поза границями Галичини заопікували ся вже „совієні“ агенти і з великої прихильности до руського хлопа.

завели його або просто в неволю компаністів-плянаторів, або в бразилійські ліси та мокляки, чи до Канади.

Колиж нині наша еміграція прийняла такі величезні розміри, що можемо напевно припустити число руських поселенців на пів мільона і коли отсі провідники найшли ся серед тої маси робучого людю, шукаючого на далекій чужині хліба і захисту перед польським панованем, то щирі, правдиві провідники робучого людю повинні ділом показати тому людю свій патріотизм і любов до него і заняти ся унормованем та уплянованем руської колонізації. Та о тім шкода говорити, бо з того не прийде пейда, а може треба дещо і доложити, отже ліпше, як той в „Р. Американським Вістнику“ каже „робити крик.“

Маючи на цілі обговорити колонізацію Мексики, мусимо застановити ся поперед всего на географічних і топографічних прикметах напятої до колонізації землі, та взяти під розвагу підсонє, фльору, та інші прикмети, пригідні до колонізації.

Мексик лежить на полудне від Сполучених Держав і Тексасу а на північ від середньої Америки і граничить: від півночі зі Сполученими Державами, північнім сходом з Тексас, зі сходу з Атлантичним Океаном, зі заходу зі Спокійним Океаном — поміж: 68° до 32° геогр. шир. а 95° а 115° геогр. довж. Порівнявши географічне положенє Мексики зі знаними нам краями з їх культури і богацтва в Азії та Африці, зауважаємо, що Мексик лежить в тім самим пасі кулі земної, що Індії, Арабія в Азії, Египет, Тріполіс в Африці, значить в пасі, де люди зими і її докучливості не знають, а за те знають цілий божий рік літо, а тим самим два жнива-збори. Тропікального горяча в Мексику нема такого, яке єсть наприклад в Бразилії, а хотия горячо доходить до 75°, однакж сего не мож назвати ще тропікальною спекою і порівнювати її зі спекою в Бразилії.

На обставину, що Мексик єсть обляний з двох своїх боків: т. є. зі сходу і заходу великими Океанами, з котрих несе вітром пересиченим паром, мусимо рівнож звернути свою увагу і її уважити. Хотия Мексик має величезні простори рівнин, не бракує у ній і величезних гір, котрі в Америці домінують і носять різні назви, а котрих осередком і неначе матицею сущ гори Sierra Madre. Найвищі верхи гір Porocateptl і Orizaba сущ високі на 18.000 стіп і сущ покриті вічним снігом. На ріки більше сплавні Мексик єсть убогий, бо крім Rio Grande, котра має 1800 миль довжини, не має сплавних рік, хотия мен-

ших рік і ручаїв посідає Мексик досить поважне число. Мексик має 775.000 квадратних миль простору а ледво 10 мільонів душ населення. Порівнявши величину Мексики і його залюдненє в Австрію, котра має 230.000 квадр. миль а 45 мільонів мешканців із Німеччиною, котра має 210.000 квадр. миль а 46 мільонів мешканців, побачимо, що Мексик єсть більший від Австрії або Німеччини більше як три рази, а мешканців має чотири і пів рази менше, або іншими словами: Мексик майже два рази більший від Австрії і Німеччини разом взятих, має девять разів менше людности від Австрії і Німеччини, отже може вижити собою крім теперішних мешканців, 80 мільонів душ. Людність Мексики становлять тубильці — Індіани, скорим темпом вимираюче дике племя, Іспанці, занойовники і цивілізатори а зглядно вастатори країни, Німці та другі емігранти зі старого континенту. Причина так слабкого залюдненя Мексики єсть та сама, що і прочих американських колюсально великих просторів.

Історія Мексики єсть під кожним взлядом интересна і сягає давних часів. Первісні мешканці зайшовші з півночі до Мексики привели зі собою досить як на ті часи красну культуру — край сухий наводнено (з'риговано) каналами, збудовано мною красних будівель, доріг публичних, мали адміністрацію оперту на законних формах. Самі мешканці давного Мексики були виправді поганями, але не приносили жертв своїм богам з людей, а навіть і звірят не уживали при приношеню жертви, але збіже, цвѣти, перфуми і т. п. річи, з чого видно їх у великій мірі розвинені шляхотні інстинкти. Підбитий Мексик Іспанцями зачав хилити ся до зпадку і Іспанці привели Мексик до руїни. Коли в році 1863 Наполеон III. віддав Мексик під панованє Максиміліана, архикнязя австрійського, Мексиканці опинили ся в тяжким положеню. Максиміліан взяв ся передовсім до нищення републиканців, котрі не могли знести панованя деспотичного австрійського сатрапа та шпирили між народом ідею вольности; але перерахувався, бо 1865 піднесли Мексиканці бунт, війська цісарські прогнали, а самого Максиміліана розстріляно. Війни, революція, панованє Іспанців а також і епідемія привели Мексик до вилюдненя. — Теперішнє правительство докладає всіх старань, щоби залюднити сесю велику країну та поставити її в ряди других культурно високо стоячих американських країв. Се і єсть причиною, для чого мексиканське правительство жертвує для колюнців свої услуги і дає новим колюністам, як дальше буде вказано такі великі полекші. о. Пристай.

Заминненє тов-а „Просвіта“ в Одесі.

„Діло“ принесло таку сумну вістку з Одеси: Міністерство внутрішніх справ одеську „Просвіту“ зачинило! Ось знов затріомфував п'ястук самодержавного хама. Заснована у короткі дні російської свободи одеська „Просвіта“ давала найкрасні надії на будучність, до чого причинювало ся й те, що її управу мали в своїх руках люди горячого українського патріотизму, які відразу хопили ся за реальну працю. І швидко показала ся вся урядова брехня про „неіснуючий український нарід“, бо до „Просвіти“ почали гуртувати ся сотки членів. Пішли відчити, концерти, вистави, видаванє часописий і книжок, уладженє власної книгарні та почини до заснованя приватної української школи. Розвиток української навіть зовсім не політичної інституції затревожив однак не мало чорносотенців, і ось пішли безвинні доноси й клевети на „Просвіту“, пішли безвинні утиски й переслідування, унеможливленє всякої діяльності тов-а через заборону українських викладів, через недопусканє на збірки й відчити членів тов-а, через щоразове урядове провірюванє то-товности присутних аж до замкнення книгарні. Та чорносотенним гончим і сього було мало. Не ларом-же „Московські Ведомости“ стали горлати за замкненєм всіх „Просвіт“. І ось прийшло те, що могло тільки найгіршого стати ся. Одеський сатрап, патрон і приятель галицьких кацапів, ген. Толмачев добув в міністерстві дозвіл на зачиненє одеської „Просвіти“. На просторім приміщеню одеської „Просвіти“ при ул. Софійській наложено печать! Важкий се удар для нашого національного руху в Росії, але він тільки свідчить, що з сям рухом уряд вже мусить числити ся як з реальною силою. Та він даремно дурить себе, коли гадає, що встигє задавити духа народу — медвежою лапою.

Нерниця сягаюча до нутра землі.

(Після Каміля Флярмариона.)

Отже постановім як точку виходу, що майже нічого не знаємо про нашу землю, як лишень се, що чим глубше копаємо ся в землю, то тим більше надбуємо тепло. Се явище стверджено зовсім случайно, підчас робіт у всіляких майнах та при будові підземних тунелів. Однак усі наші найглубші майни — се тільки дрібоньке задрасненє земської кори. Чоловік ще ніколи не був глубше як 2000 метрів, то є 2 кілометри у нутрі землі — а прецінь ми знаємо, що наша земля має 6.371 кілометрів до своєї середини.

Ми знаємо, що копаючи в глѣб землі на кожних 33 метри теплота збільшає ся о 1 степењ Цельзія.

І коли-б ми почали вертѣти таку студню аж до середини землі, то передовсім спостереглибсьмо, що теплота чим глубше, тим була б більша. Се відкрите великанського жерела тепла було б першою користю. Другою було б дослідженє зовсім незнаной нам почви.

Хто знає, які геологічні особенности ми відкрили-б в підземних глибинах: руди желіза, міді, дорогих металів, жили золота, платини, срібла, раду, незнані навіть первні, сліди епох найдавніших, не говорючи вже про сей незнаний сьвіт, що дримає в тих пропастях.

І припустім, що така мрія уяви може колись здійснити ся; в який отже спосіб треба-б нам до сего здійсненя приступати?

Позаяк ся керниця має бути дуже глубока, тому і мусимо починати копати її дуже широко. Промір її мусі-б вивести яких 200 до 300 метрів, охоронюваний з початку грубим желізним перстеном. Добуту землю можна-б кидати в море.

Тепло з кожними викопаними в глубину 33 метрами зростало-б о 1 степењ; отже дійшовши з роботами в глубину 3-ех кілсметрів ми стріли-б вже таке горячо, що поставлена в горнятку вода сейчас почала-б кипіти.

Перешкодою в копаню могли-б бути підземні води, усуване ся землі і брак фондів.

Але після моєї гадки ся робота не повинна коштувати ні одного цента.

Во... на щож служать жовніри в часі мира?

Служать, аби вправляти ся і приготовлювати ся до війни.

А чому-б не можна міжнародним способом сформувати легію нового типу? Жовнірам дає ся їсти, мешкати, одягати ся, а кожний з них знає якесь ремесло. Можна-б з'організувати відділи до копаня, очищування, перевозеня, до устальювання величезного желізного перстєня, до висипування землі і т. п. Мільярдам, посв'ячуваним річно державами на річ війни, можна-б відняти мільони на сю ціль. Во прецінь всі виступають проти воєн, то нова позиція на таку ціль була-б найлогічнішою. Ся нова праця буде вимагати багату, багату літ... Але що се значить, накопили-б ми армії під руками. І бути може в будучині, коли видатки на війну змінять свою форму, поставимо собі питанє, чи нинішнє їх з'ужиткованє не буде пожиточніше від гармат, карабінів, бомб, куль, торпедів і тих всіх приладів, що служать до нищеня і мордованя. Такого рода не були-б нові сі досліді і багатства геологічні, добути через копанє керницї до нутра землі, то значінє наукове було б величезне.

Але... се є тільки одна мрія...

Даром дамо кождому великий русько-англійський Тлумач під дуже легким условем: хто пішле через нашу Руську Компанію: „Ruthenian Exchange Co.“ до краю не менче як 100 корон на раз або купить шифкарту у нас — дістане даром Русько-Англійський Тлумач.

Пам'ятайте, що условия легкі і нічо Вас не коштують. Если Вам треба післати гроші до краю, Ви їх мусите через когось післати, если Вам треба шифкарти, Ви її мусите у когось купити. Чому-б Ви мали купувати шифкарту і посилати гроші через чужих — а не через своїх людей? Руська компанія „Ruthenian Exchange Co.“ міститься в редакції „Свободи“, і дає половину доходу до каси Р. Народного Союзу, має кавцію 15.000 і єсть під контролею стейту. Посилає гроші по цінах уміркованих, спродає шифкарти на всі лінії, помагає в клопотах приїжджаючим емігрантам, коли не можуть дістатись з „Касельгарди“, опікує ся щиро переїжджаючими до краю, в Нью-Йорку, де кожний незнакомлений стрічає ся з трудностями і легко попадає в розличні клопоти.

Тому Русини: чому-б Ви не мали підпирати Руську Компанію, а тим самим самих себе? Если удаєте ся до нас о поміч — отже також помагайте і нам.

Ми певні, що если звернете ся до нас, будете задоволені так, як ті всі що до тепер до нас удавались, та не тільки Ви самі будете пересилати гроші і купувати шифкарти у нас, але і всіх Ваших знайомих будете до сего нахлонювати.

Русько Англійський Тлумач се нова прегарна книжка, пожиточна для кожного Русина в Америці, обіймає 254 сторін друку. На пересилку книжки присилає 6 цт. степлями поштовими.

Хто пєхт? Сей дарунок важний до 1-го Січня 1910 р.

Адресуйте:

Ruthenian Exchange Co.
184 Hudson St., New York, N. Y.

Перша загальна бранка в Туреччині.

Сього року в Туреччині відбувала ся перший раз військова бранка, що обов'язувала також немагометан. Найбільші труднощі були при означуваню віку. За старого режіму ведено двоякого рода метрики, державні і релігійних товариств. Ті метрики не годили ся майже ніколи. „Муктори“ за відповідним „бакшішом“ записували до книжки дату уродженя, яку родичі подиктували довільно.

Батьки, почаливі о будучу карієру синів, веліли датувати час їх уродженя о п'ять до десяти літ наперед, так що на ділі 20-літний молодець міг старатися о державну посаду, приписану лише для 30-літних мужчин. Зате опадні батьки родин мали інтерес в тім, щоби їх діти були молодшими і тим способом відсунути як найдальше плаченє податків, сполучених з повнолітністю дитий.

Через те перед асентирункову комісію ставали сього року бородаті мужичини, батьки родин, котрим з лица видко бодай сорок літ і котрі для держави мають лише 25 літ і тому підпадають військовому обов'язкови. В Солуні був недавно випадок, що до військової бранки явив ся 11-літний хлопчина, котрого вік урядово означено на 22 роки. І стало ся таке, що в Солуні асентировано 56-літнього дідугана та 9-літнього хлопчика мимо взятих їх протестів.

Крім того перед „комісією для зниженя незаслужених ранг“ приведено 3-літнє хлопця, котрого бувший султан Абдул-Гамід іменував оберстом гвардії.

ської кавалерії, щоб нагородити заслуги його батька. Тепер старий, 56-літній рекрут журить ся судьбою своїх 44 дитий, асентирований хлопець рад би, щоби йому дали цинових вояків до забави, а 3-літньому оберстови мусіла комісія дати дерев'яного коника, щоби його задітькати.

Табм-Ахт! Уха до гори!

Спробуйте від нас купити одну книжку, а если Вам не подобає ся, то ми Вам ввернемо назад гроші.

1) „ТОВМАЧ РУСЬКО-АНГЛІЙСЬКИЙ“ 260 сторін, в твердій оправі, єсть там добре уложений, що можна з него в короткім часі вичити ся розмаляти, читати і писати по англійськи. Ціна 60 цт.

2) „ПІСНІ ПРО АВСТРІЮ І КАНАДУ“ Містять в собі 31 дуже цікавих пісень; 4 пісні про Східного і Потодольного і образок, котрий представляє, як Східний стріляв до Потодольного. 40 цт.

3) Календар на 1910 рік „ПРИЯТЕЛІ ЖОВНІРА“, 35 цт.

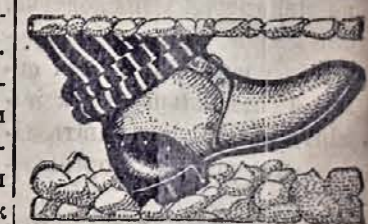
4) Книжка з котрої можна вичити ся показувати штуки, 27 цт.

5) Туви друкованих листів 25 цт.

6) „Тисяч ночей і одна“ — образками в польським явиці і дол. 50 цт. — Пішіть, а кожний буде задоволен. Кожда книжка єсть варта 3 разів тільки, як її ціна.

Гроші посилати через мові-ордер на адресу:

A. M WASIURKOV
Box 257, FLATRIVER, MO.

МЕТАЛЕВІ

ОБЦАСИ І ЗАЛІЗКИ

ЗРОБЛЕНІ ЗІ СТАЛІ

Для майстерів, Бажанярів, Фармерів і всіх котрі працюють при важкій роботі.

Задають вам вдаток на чоботи. Легко дадуть ся прикріпати. Наш продавець чоботів має на складі чоботи вагострепні сами обсажєні, або швєць вам їх наложєть. Они перетравляють сами чоботи. Одна пара робить ві старих чоботів нові. Пішіть по ціні.

UNITED SHOE MACHINERY CO.
BOSTON, MASS.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНІ

Р. Н. СОЮЗА В АМЕРИЦІ

"SVOBODA"

(LIBERTY)

The Ruthenian Weekly
184 Hudson Str.,Published every Thursday at
184 Hudson St., New York, N. Y.Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

REV. P. PONIATYSHYN,
Superintendent
411 Washington Ave.,
ELIZABETH, N. J.ANTH. CURKOWSKY,
editor
184 Hudson Str.,
NEW YORK, N. Y.K. KIRCZOW,
manager,
NEW YORK, N. Y.

Terms: Two dollars a year.

Advertising rates furnished on
application.Entered as second-class matter
December 21, 1906, at the Post
Office at New York, N. Y. under
the Act of Congress of March 3,
1879.**"Свобода"**часопис для руського народа в
Америці і орган „Р. Н. Союзу“.
виходить щотижня в четвер і
коштує:в Америці на 12 місяців \$2.00
до стар. краю на 12 місяців \$2.00
в Америці на 6 місяців \$1.00Оплатувати газету треба всег-
да з гори.Гроші треба посылати в ре-
дакційним листі, або через ек-
спресовий, або поштовою money
order (моні ордер). Money order
то є карточку, котру дістанете
від почтара або агента на ек-
спресовій офісі, пішли її нам бо
без того ми не годні грошей ді-
стати.

Адрес:

„SVOBODA“
184 Hudson St., New York, N. Y.
Телефон 7074 Spring.**Галицькі Русини**в Wilkes Barre, Pa. і сусідніх
містечках.

При Божій помочі Га-
лицькі Русини в Wilkes
Barre, Pa. із сусідніх пле-
зів докінчили свою церкву
під візванем сьв. Апост.
Петра і Павла. Тяжке то
було діло, бо наші братя
Галичани притнетені ярмом
мадярським і московським
дуже недовірливо відноси-
ли ся до цілої справи. Кож-
дому надоїла була вже опі-
ка мадярська і московська,
але знана байдужність ру-
ська, слаба віра в свої си-
ли а ще більше брак іні-
ціативи відібрали навіть на-
дію на успішну організа-
цію.

Сказано: прибиті ярмом
мадярським і московським
— тож мушу тоті слова по-
яснити. Мабуть чи не пер-
ша пісма в Америці — то
в Wilkes Barre, Pa., яку
заціпив брудної пам'яті
пок. о. А. Товт. Сей, теле-
рпінний сьвятий московської
місії в Америці, полишив
найбруднішу пам'ять
по собі на Уграх, підсту-
пом запровадив наші наріди
галицький до московської
конфари. То дало причину
до процесу о церков, який
тривав около 7 літ і кош-
тував много гроша. Процес
скінчив ся побідою греко-
католиків галицьких.
Товт

бі нову церкву для моска-
лів „з під Горлиць“, бо
привидних москалів тепер
нема і десяти, а тоді не
було ані одного. Греко-кат.
удержали ся при випроце-
сованій церкві, галицькі і
угорські, бо спільними си-
лами її колись будували.
Але згодом в тій церкві
взяли верх Русини угор-
ські, яких була більшість.
Галицький парохіяннин мав
тільки платити колекту,
требами удержувати сьвя-
щенника Мадяра, але ані до
контролі гроша, ані про-
мовляти на мітингу не мав
права. Угорські куратори
уложили собі навіть стату-
ти, що „Галисман не мат
гласу“. Нарід терпів. Може
суміювавби ся хто, чи се
правда? На те наведу при-
мір: Два роки тому на річ-
нім мітингу забрав голос
галицький Русин Іван За-
войський, котрого про люд-
ське око вибрали курато-
ром, але містер „председа“
відібрав ему голос, мовля-
чи: „Ви не мате гласу, бо
ви з Галіції!“ Так! Наш
нарід був нехтований, за-
ніщо уважаний, в полови-
ну говорив вже угорським
„нарічем“, а по своєму
і бояв ся відзивати. Але
мірка перебрала ся 1908 р.
Брацтво сьв. о. Нико-
лая ч. 99, котре під опі-
кою мадяра о. Н. Чопея
(о. Н. Чопей говорить поза
церквою лише по мадяр-
ськи, по руськи мовби не
умів) зрідило було нисше 10
членів, по довгій і сьвітлій
розвазі та в порозуміню з
нашими людьми на Port
Barkley, Pa. порухавши
свої сили, рішило відділи-
ти ся і оснувати нову па-
рохію, чисто галицьку. У-
рядили знане віче в листо-
паді 1908 р., з якого всі
вийшли скріплені духом до
дальшої праці. Пінали ся
зі злости Москалі, але по-
лісмени повикидали патла-
тих батюшків за двері а
мадяри кпили собі, що „Га-
лісмени — гварить — не
в силі що зробити“. Ми
просили Іх Преосьвящен-
ства кир Сотера, щоби да-
ли дозвіл на основане па-
рохії на будову нової цер-
кви. Справа трошки потя-
гла ся. Та стала ся неспо-
діванка? О. Николай Чопей
представив нас у Преосьвя-
щенного Гобена, лат. епи-
скопа в Скрентон, що га-
лицькі Русини елемент без-
вартний, колекти не пла-
тять, піяки — а остаточно
100 дол. для парохії більше
або менше, се не значить
нічого.

В той спосіб без більш-
ших трудностей Галицькі Русини
дістали дозвіл на основане
нової парохії і на будову
нової церкви. Зроблено мі-
тинг, вибрано кураторів, я-
ких заприсяг о. Н. Молча-
ній в Кінгстон, Па. (тоді
вірний стовп Владики), а о.
Н. Чопей і „вірники“ кпи-
ли собі з нас та „гварили,
що они вернуть“. Родин
було 63, а 180 самотних.
Сьвященника ми не могли
удержати, тож Іх Преосьвя-
щенство кир Сотер пору-
чили Всч. о. І. Кузьовому,
лат. єпископу в Скрентон, а
на Swo-
боду на дру-

гу Сл. Божу до нас. Надій-
шли Сьвята Різдвяні, ми
не мали де зійти ся на Бо-
гослуженє. Хотілисьмо на-
няти галю, але честні бра-
тя угорські з своїм преве-
лебним все нам перешкоди-
ли. Они підюдили Словаків,
своїх крайнів, які не вина-
няли нам галі шкільної,
мимо того, що сьвященик
їх о. Мурґаш відносив ся
до нас прихильно. Але ска-
зав: „Не вдію нічо“, — та
показав Всч. о. І. Кузьово-
му і Іванови Завойському
лист єпископа Гобана, який
на основі інформацій о. Н.
Чопея уважає Галицьких
людей за безвартну сволоч,
пняків і т. д. — і не дати
їм галі. Слухайте братя Га-
личани! За що нас мають
мадярські наймити, нас, що
ми їх удержуєм нашою кер-
ванією, що ми були ім
вірними парохіянами. Ми
галицькі ніколи не прогна-
ли угорського сьвященика,
ми їм повинували ся — а
угорський Русин, запоморо-
чений дурійкою мадярсько-
ю не терпить нашого сьвя-
щенника. Ми єсьмо Русина-
ми і нарід з Угорщини ру-
ський, але його духовні
„водци“ — се мадяри. Я-
ким лицем поважив ся о.
Н. Чопей нас представляти
перед чужим єпископом як
безвартний елемент, пня-
ків, єпископа Гобена вво-
дити в блуд — се безлич-
ність о. Н. Чопея, на яку
зважають ся лише служанець
наймит мадярський. Не бу-
ло иньшої ради, упросили-
сьмо парохіянина і трос-
тісту на Port Barkley, Pa.,
Іванна Завойського, що пе-
реніс штор до дому, а га-
лю шторну відступив на
каплицю. На саме Різдво
величав ся о. Н. Чопей,
що він постарав ся, що
нині „галісмени“ не ма-
ють богослуженя, — а „га-
лісмени“ зійшли ся до ви-
щє згаданої галі на першу
Сл. Божу, яку підправив
Всч. о. І. Кузьів і загрів нас
теплыми, щиро- руськими
словами, якими колись го-
ворила до нас рідна мама,
до дальшого діла. Ми були
ободрені. Так час минав.
З нас сьміяли ся і Угри і
Москалі. Пок. о. А. Товт
говорив в церкві: „Волиш
пійти до салюну, ніж там
до тої пивниці!“ (Справді
місіонар Христовий!) о. Н.
Чопей голосив що неділі,
що Галицькі вертають вже
і вписують ся на ново до
їх парохії — се була зви-
чайна підла брехня, щоби
кілька родин, слабодухів
галицьких задержати ще
при собі. Правда! В січні
1908 ми хотіли поводити ся
подаючи наші умовини,
але закукурічені мадярони
прогнали наших делегатів
— ми здали ся на Бога і
на власні сили. Закупил-
сьмо 4 лоти за 2000 дол.
на розі River і Chestnut у-
лиць — при чім также Ма-
дяри кирили. Відтак вне-
сли до суду чартер — знов
мадярська кирина. Збунту-
вали нам двох ситізенів, Ва-
тралика і Тириака, галиць-
ких Русинів, які відклика-
ли свої підписи. Справа
знов протягла ся а кошті
росли.

Все то завдячуєм о. Н.
Чопесви, котрий нас про-
звав словами негідними
сьвященичих уст. Остаточ-
но ми дістали чартер і при-
ступили до будови церкви.
Вороги почали вмовкати.
Протоєрей Товт умер, по-
лишив рахунки „не в по-
рядку“ — нарід рушив ла-
вою до нашої церкви.

При Божій помочі ми
докінчили сего місяця цер-
кву а на день 19 грудня
1909 р. запросили Іх Пре-
осьвященство, кир. Сотера
на першу Сл. Божу. Нарід
згорнув ся, не тільки свій,
але і з сусідніх парохій,
а слези в очах парохіян
свідчили про радість, яка
в тім дни панувала в сер-
ци кожного. Церква була
заповнена по береги, прий-
шло много братів галичан
з російської церкви, пиль-
но слухали науки Золото-
устого Нашого Владики,
тихо отирали слези, каля-
ли ся, що покинули свою ві-
ру і нарід — а около сорок
приступило до парафії. Се
не гумбог, не самохвальба
— але чиста правда. До-
перва рік добігав від осно-
вання парафії, а ми вже
стали на ноги, розвій па-
рафії запевнений. Вистар-
чить сказати, що наша па-
рафія числить около 150
родин, і над 500 самотних
а приходу за 11 місяців
мала церква 6503 доларів
— се найкрасший доказ
нашого життя. В цілій тій
праці є велика заслуга п.
Івана Завойського.

А тепер слово до Вас
братя Русини: Організуйте
ся і лучіть ся в щиро-русь-
кі парафії, вільні від опіки
мадярської і московської.
Час перестати бути рабами.
Гоніть від себе Москалів і
Мадярів; ми Русини маємо
силу і сьвідомість народну
до праці! Нарід руський з
Угорщини нещасний, забув
декуда свою питоменність,
дав ся потягнути Мадяр-
ським водцям. Сьвящени-
кам угорським не ма що і
дивувати ся! Они хоть
охлапи з'їдають з стола ма-
дярського. Они часто ді-
стають з Будапешту гроші
на дорогу в Америку, а
коли вернуть до краю, уряд
мадярський рахує їм по-
двійно літа служби в Аме-
риці, та дає їм найкрасші
парохії. Они запродали ся
Мадярам і їм в Америці
служать. Они по мадяр-
ськи між собою говорять
з своїми родинами, не пле-
кають руського слова, його
не люблять, та руське
слово і руську пісню зне-
навиділи! Они і Сл. Божу
впровадили би мадярську
як се є на Уграх вже —
та ще боять ся народу;
щоби не зрадити ся чека-
ють лиш на лучший час.
Вжеж о. Петрашович сказав
сего року: „Что і в Америці
повинна бути мадярська Лі-
тургія!“ — Се факт! А що
Ти, народе руський з Угор-
щини на се?

Длятого братя скиньте
ярмо мадярське і москов-
ське, а жиймо житєм на-
шим, щиро-руським.

Подяка.

Підписаний Уряд церкви
сьв. Апост. Петра і Павла,
галицьких Русинів в Wilkes-
Barre, Pa. складає отсим
горячу подяку Іх Преось-
вященству кир. Сотеро-
ви, що ласкаво прибули до нас
на день 19. грудня з пер-
шою Сл. Божою в новій
церкві. Нехай Бог надгоро-
дить Вам, наш дорогий Вла-
дико, що мимо непривітної
пори року, Ви прибули між
нас, та своїми прегарними
науками одних утвердили,
а других переконали і при-
єднали для сьв. греко-кат.
церкви. Ваші золоті слова
заховасмо глибоко в серцях,
они стануть нам новим до-
рогосказом до життя і праці
для сьвятої церкви і нашого
народу. Ми переконали ся
наглядно і віримо щиро, що
нарід, який має Владика
так горячо привязаного до
свого обряду і любячого
свій нарід, відчувачого всі
его болі, долю і недолю —
може в Америці спокійно
глядіти на свою будучність.
Ще раз щиро-сердечна, го-
ряча Вам, Любий Владико,
від нас подяка.

Рівнож дякуємо сердечно
Всч. оо. Сендецькому, При-
стасви, Марчакови-Барансь-
кому, Лисяковому і богосло-
вови М. Кузьовому, що
своєю присутністю при-
чинили ся до звеличення на-
шого обряду і нашого сьвя-
та. Також дякуємо Вп. п.
Кураторам церковним з О-
лифанту, Скрентон, Альден
і сусідніх парохій і наро-
дови що своєю присутнос-
тю і жертвами дали доказ
добрих і жичливих сусідів,
а Вп. п. кураторам і п. Л.
Шереметі з Плимаут за пре-
гарний хор в часі Сл. Божої.
Wilkes-Barre, Pa. дня 25
грудня 1909.

Ангін Шкробак
Миколай Ярош
Теофор Шурик
Іван Завойський
Михайл Бабей
о. Іл. Кузьів, сьвятич.

урядники
церковні**3 цілого сьвіта.**

На овиді далекого Сходу
стягають ся знов грізні
хмари, котрі віщують нову
велику тучу. Недавно був
в Японії російський мініс-
тер скаргу, Коковцев, і
мав тоді нагоду придивити
ся всему тому, що там діє
ся, а його оповідання пред-
ставляють положенє тамош-
не в дуже поважнім сьвіт-
лі. Російська рада мініс-
трів була наслідком того
приневолена заняти ся
сими справами. Міністер
Коковцев на основі влас-
них помічень дійшов до
того погляду, що неминуча
є нова війна між Росією а
Япаном, а дрібна причина
може довести до подібного
погрому, як свого часу
було з портом Артура і
дальшими подіями.

На воснні наміри Япану
вказують незвичайні накла-
ди, які Япан робить тепер
на полі воєнних засобів а
іменно в напрямі помноже-
ня і уоруженя армії, будо-
вання нових твердинь і но-
вих стратегічних залізниць.
Крім того скріплено залоги
в Корей, розтягнуто цілу
сіть штурмів в Манджурії,

в приамурським краю і
східнім Сибірі.

Все те роблять Япанці
велими покванно і з вели-
кою сьвідомістю ціли. Крім
того і сьвітське населенє
япанське вказує на позна-
ки, зкотрих можна здогаду-
вати ся про воснні наміри
держави. Як звичають пе-
тербурські дзєвники, за-
ключають япанські купці
договори на достави в
Манджурії лише до року
1911, а великі купці дере-
ва, що поприїздили з Япа-
ну в приамурський край,
не купують уже лісів, об-
межають торгові операції,
а російські купці, що при-
їзжать з Владивостока, мали
дізнати ся від хінських ка-
піталістів, що Япанці зтя-
гають в Хінах півмільярдо-
ву рублеву позичку.

Окрім того трівають Ро-
сію ще й инші вісті. „Рус-
ское Знамя“ звичає, що
до Фінляндії, глобленої те-
пер російським правитель-
ством, заїзжать Япанці, бе-
руть участь на зборах і
снують ся в пристанях, а
се все вказує, що підго-
товляють там евентуальне
повстанє.

Російські офіційальні кру-
ги заперечують виправді тим
вістям, але так само без-
журними були они перед
вибухом попередної япансь-
ко-російської війни. Пода-
ють они, що Япан має ли-
ше на цілі забезпеченє на
азійським Сході дотеперіш-
ного свого стану посіданя.
Мовлять рівнож про тайні
переговори з Япаном, по-
даючи що вислідом їх буде
„важний міжнародний акт“
Також з япанської сторони
заперечують всякі поголо-
ски про всякі кроки. Одначе
в дійсности сі поголоски
мають всі признаки прав-
доподібности. Російський
генарал-губернатор прибе-
режної области вислав до
Петербурга цілий ряд непо-
коячих звітів і домагає ся
мільонових сум на роботи
около укріплень.

Туреччина рівнож нахо-
дить ся тепер в клопоті.
В Македонії нагромадила
она багато війська, а і проти
Греції хоче в якийсь спосіб
забезпечити ся, щоби ви-
добути з над грецької гра-
ниці нагромадженє там вій-
сько і тому оглядає ся
Порта за союзниками. Фран-
ція, як союзниця Росії не
може іти під увагу, так
само більша часть инших
великих держав. Що до
Австро-Угорщини нема зго-
ди. Одні домагають ся збли-
женя до Австро-Угорщини,
яка булаб природним сою-
зником, бо рівнож загроже-
на зі еторони балканського
союзу. Инші знова відра-
джують, бо кажуть, що
Австрія має плани зглядом
Альбанії. Лучше отже по-
пирати балканський союз,
а сильною буде Туреччина
тоді, коли Греки виречуть
ся острова Крети, а залив
Сунда стане пристановищем
турецької флотії. Але про-
ти сего виступають Греки.
Так отже кипить на Бал-
кані, а о скільки сі рухи
будуть небезпечні, буде ле-
жати від сего, чи Росія

буде мала свободну руку на європейськім Сході, чи буде мусіла розправити ся з Япаном. Для Австро-Угорщини балканське питання після прилуки Босні і Герцеговини ще не покінчене, противно, починає ся тепер мабуть друга, небезпечніша часть.

Свято - Миколаївський Вечерок.

Дня 19-го грудня відбуло ся в Джерзі Сіті, Н. Дж. заповіджене представлєнє штуки „Подорож сьв. О. Миколая“ в церковній галі, яку відіграли місцеві школярі. Представлєнє було заповіджене на год. 6-ту вечером але вже по годині 5-ій простора галія почала заповняти ся так місцевими як і дооколичними гостями.

Вже з лиць прибувших гостей можна було завважати, що вони суть цікаві як „попишуть ся“ недоростки „аматори“. І недовго їм прийшлося ждати. Точно о 6:15 роздає ся милозвучний спів школярів, які відспівали з артистичним виконанєм мелодійну пісню на 2 голоси „Боже великий єдиний“.

По співі, який гості нагородили гучними оплесками, піднесла ся куртина, а на сцені указали ся „аматори“, які почали свою „штуку“. — Вже саме схарактеризованє 3—3½ „фітових“ аматорів викликало в учасниках веселій настрій. Дівчинка 11—12-літня, перебрана за бабусю 65-літню, починає давати голосом старушки бабусині „наставлєня“ своїм внукам. Але бо і ті внучата, не аби які там старокрайові перепуджені і смирної вдачі діти, але такі Вам „пашекувати“ як правдиві американські дітиска.

І так йшла гра поважно аж до появи Микитки (чортика). З появою того Микитки Антипковича Везпатога сцена нараз змінилась в веселу. Дзвінкий його голос і виразне виголошуване слів сполучене з відповідними, приличними жестами викликувала для його ролі великий апляуз.

Неменьшу веселість викликала поява жидка-ону-чара „Хайвони“, який, так мовою як і жидівськими рухами цілком потрапив на слувати сина ізраїльського. З правдивим акторським поведженєм віддав свою ролу Грицько(наймит), який то з тим нещасним чортиком мав багато „тролів“. Нараз сцена прибирає вельми поважний вигляд, бо появляє ся в супроводі Ангела сьв. Миколая. Ту вже не лиш гості змінили свій гумор, але ще і дотепер так бундючні „Хайвони“ і „Антипкович“ гнуть перед Сьвятителем свою спину. І йдуть науки для дітей і родичів від сьв. Миколая. Молодий „старєць“ навчав родичів як мають виховувати свої діти. По скінченню „штуки“ роздає Сьвятитель гостинці

своїм любим руським дітям.

Взагалі беручи, діти виявились з своїх роль як ліпше неможна. Грали слідуєчі школярі: Бабусю — Марія Медвідь, Федя — Василь Гела, Петруся — Дмитро Пупчик, Орісю — Юлія Підлипчак, Гриця — Федір Кирчів, Хайвону — Гриць Сандович, Ангела — Марія Туринчак, а сьв. Миколая — Стефан Бабяк.

Честь Вам молоді аматори!

Гість.

НОВИНКИ

НАЛЕНДАР.

Грудень.

30 Ч | Даниїла прор.

31 П | Сєвастіана

1 С | Січень. Воиуф.

2 Н | Перед Рожд.

3 П | Юліяни

4 В | Анастасії

5 С | 10 муч. в Криті

— В ночі перед лат. Різдом навістив страшний бліцард всі всхідні стейти та поробив страшні спустошеня. Матеріальна шкода виносить кілька мільонів доларів а число жертв на суші 25 людей. З того згинуло в часі хуртовини 14 людей в самім місті Нью Йорк або його найближшій околиці, а 5 осіб замерзло в Філадельфії. В деяких дільницях міста Нью Йорк цілу суботу усяка комунікація була спинена та всі залізничні потяги поприходили з дуже значним спізнєнем. Один навіть залізничний потяг застряг в снігу і протягом 11 годин усі подорожні були зовсім відтітати від світа. Найбільше є загальне занепокоєнє про долю численних рибачьких вітрильних кораблів. До тепер знають, що затонув один з них враз з цілою залогою.

Нью Йорські часописи в цілім краю доручено з дводенним спізнєнем, позаяк ні одна лінія залізнична не була вільна від сніжних засипів. Найскорше очіщено шлях пенсильванської лінії, який дня 27-го віддано опять до ужитку. Шкоди в портах і доках, на побережю морським виносить около 5 мільонів. Була се найстрашніша буря від 1888-го року.

— Зуби мамута. В Колиці коло Дрогобича, де правительство буде 36 ям на ропу, викопано в глибині п'ятих метрів два зуби мамута. Зверху зуби вкриті зовсім здоровою глянзурою, а части, що були осаджені в щоці, струпились. Грубість зубів доходить величини кулака.

— Як нам доносить д. В. Костів, то поліція в Шікаго, Іл. а рештувала оноді двох Русинів, Гр. Мельника і Салагуба, за підроблюване грошей. Вони не хотіли нічого робити, та вічно лиш промишляли, як-би то щось „винайти“. Позаяк не вдало ся їм винайти парову машину, то вони взяли ся „винаходити“ спосіб роблення з олова срібла, а згідно срібних доларів. Але біда не спить. Якось посварили ся з краєм і сей виспівав усе поліції, яка їх забрала гарненько та замкнула у затишне місце, щоб ніхто їм не перешкадав думати над дальшим уліпшенєм їх винаходу.

— Група славянських складачів на митингу дня 25-го грудня с. р. постановила звернути ся до президента інтернаціональної юнії складачів в просьбою о дозвіл заложена в Америці славянського відділу сеї юнії. В справі організації юнії славянських складачів просить ся удавати до нотара Л. Набокова, 98 Second Ave, New York, N. Y.

— Зменшенє сьвят в Росії. Православні в Росії сьвяткують річно около 160 днів, вислїючи тут 52 неділі, бо крім звичайних сьвят мають ще багато сьвяточних днів місцевого значіння. З огляду на те, що велике число сьвят в Росії спинає торгівлю і роботу, комісія рос. думи має внести предлогу до, зведеня числа сьвяточних днів в році до 66 вже разом з неділями.

— Виправа баллоном до півн. бігуна. З Берліна доносять, що на весні вирушить зі Шпілберген виправа на баллоні Цепеліна до північного бігуна.

— 150 мільонів мансо. Контрольна комісія найшла у військовій касі пенсійній в Петербурзі 150 мільонів мансо. Книжки були ведені бездоганно — лише в касі нестало тільки грошей. Були се властиво всі фонди, якими пенсійна каса розпоряджала. Касієра узявено.

— Сегорічої зими появлять ся на небі рідкий гість, комета яку можна буде бачити голим оком, а на весні буде комета бачена в своїм найбільшій блеску з довгим хвостом. Буде се комета Галлея, яка появляє ся менше-більше ко 75 літ, і була видна в рр. 1066, 1145, 1222, 1301, 1378, 1456, 1531, 1607, 1682, 1759 і 1855. Відкрив її зьвіздар Галлей, співробітник Ньютона, порівнюючи оглядану ним комету в 1682 р. з описами комет в 1607 і 1531 років. Ті три комети були дуже подібні до себе і перебували тою самою дорогою. Галлей заявив тоді, що се одна і та сама комета і заповів, що она появлять ся за 75 літ. Твердженє его сповнило ся і викликало сензацію в кругах зьвіздарів. Дальші дослідди зьвіздарів означили дорогу комети Галлея і ствердили, що на скорість бігу комети впливають значно планети, через що поява її припізнє ся. Так приміром коли комета Галлея парелітає попри Сатурна, то спізнє ся о 100 днів, коли летить попри Юпітера, то спізнє ся о 518 днів, бо ті небесні тіла притягають комету і не дають їй летіти дальше з первісною скорістю.

Появу комети Галлея в зимі сего року заповідає звісний зьвіздар Каміль Флямарион. Комета Галлея — пише він — перебуває з віддалєня п'ятих мільйонів кілометрів, в полоєві вішної останних знаних нам границь системи сьвіта. Знаємо, де она є тепер; дорога, яку перебігає, є точно очеркєна, але далековиди не можуть її нам ще показати. Прошиває она простір здовж кривої, еліптичної лінії дуже видовженої із що раз вкріплюючою сворістю. В хвилі найбільшого від нас віддалєня її скорість виносилла ледви кілька кілометрів на секунду; тепер же наближає ся до нас, перебігаючи 26 кілометрів на секунду, а коли буде так само віддалєна від землі, як земля від сонця, то ся скорість бігу зросте ще в п'ятеро. Комета Галлея летить отже зі страшною скорістю, а однак є ще так далеко, що її не видко. В міру того, як зближає ся до нашої землі, росте рівночасно з мимомою величиною і дійсний її обєм. З хвилею, коли почнуть на ню ділати проміні сонця, котрі її оточують, проникають і електризують, розвиває ся величезно їй хвіст аж вишій дїйде до кількох мільонів кілометрів довжини. Дальше Флямарион зазначає, що на кометах є „ціаноген“, отруйний газ, зложенний з азота і вугля, запитує, що стало би ся, якби земля аустрінула ся з кометою? Або би розторопила ся, если би зустріла ся з ядром комети, або если би попала на хвіст комети, то асьо жите на землі замиєрло би, задусило би ся від отруйного газу.

Комета Галлея, Богу дякувати, буде летіти так далеко від землі, що навіть своїм довгим

хвостом нас не зачепить. Всеж таки темний нарід на вид величавої „мітли“ буде тремтіти і торочити про нещастя, війни, аразз і т. п. Годилося би отже заадагеліть людей відповідно до сего настроїти.

— Плястри, обкладаня і т. п. винийшній просьвічений спосіб суть вельми перестарілою річю. На ревматизм і з всілякого рода простуди повстаючі болізни немає ліпшого средства, як Котвичний „Pain Expeller“ Піктера. Гоїть запалєня і подає пільгу нервам. Ціна фляшочки 25 і 50 центів.

MAHANOY CITY, PA. бр. сьв. о. Ник. від. 222 подає до відома, що вибрано слїдуєчий новий уряд: Й. Качмарчик пр., Ів. Гентош з пр., М. Кохан скр., П. Сндрейовський з скр., С. Корінь кас., Н. Непийвода з кас., Ів. Качмарчик доз. книж і Ів. Ко-жущко контр. мастку, Я. Семанюк контр. братства, М. Семанюк кап., Гр. Дурило з. кап., Ів. Фаталович хорун., Ф. Слівінський коло хоругв., Ф. Козловський, М. Гуменюк доз. хор. на Mahanoy City, Фр. Майкович д. хор. на Gilberton, Pa. А. Матейко доз. хор. на Moria st., Непийвода доз. хор. на Buck Mountain, Pa. Дм. Гуменюк післан. Макс. Перих дверн., Митинги відбувають ся в другу неділю по першій о 1-ій год. по пол. в руській галі.

Уряд братства.

DUNLO, PA. бр. сьв. П. і П. від. 61. подає до відома, що вибрано слїдуєчий новий уряд: Ів. Мігалик пр., Андр. Чінгелі скр., А. Шеремета кас., Ів. Чінгелі зап., П. Молчан з. пр., Ст. Річель доз. каси, М. Шмїгельський капіт., А. Чінгелі застав., Ю. Мігалик і В. Лукач доз. хорих, М. Міхалацький і П. Гдуля післ., М. Владика дверн. Митинги в кожду другу неділю по першій в церковній галі. Адр. бр.: A. Czingely, Box 222, Dunlo, Pa. А. Чінгелі секр.

ПОЗІР УКРАЇНЦІ!

Перше Укр. Тов. „Зоря“ в Нью Йорку, устроєє десятилітний ювілей свого основаня на дни 16-го січня 1910 року.

Отсим запрошує ся до співучасті в тім торжестві всіх Українців і (-нок) з Нью Йорку і околиці на сей день, то є в неділю о год. 3-ій по пол. до Liberty Hall, під числом 257-63 E. Houston str. Вступ від особи з гет чеком 25 центів. Буфет у власнім заряді.

Музика Смолинського. За добру забаву рунуть Комітет.

— Повідомляє ся всіх мешкаючих на Вєстах, що в St. Louis, Mo. є грек. кат. руска церков Успенія Пр. Богородиці на Dolman & Hickory st. недалеко Union дано, а теперішня нова адреса сьвященника звучить: Rev. D. Chomiak, 1125 Dolman str., 48-51 St. Louis, Mo.

ПОЗІР ДІВЧАТА!

Передовсім звертаю ся до Пассайку! Колиб котра дівчина мала охоту вийти заміж на зимній місяниці, то нехай напише лист до мене, як молодця 23-літнього, Русина, охочого женити ся на адресу:

John Onyszczuk, Box 1, Scarbro, W. Va.

ДЕ Є

Дмитро Олійський, родом з Ліщина, повіт Бібрка. Перебуває десь в Америці третій рік. Пошукує його жена, Марія, що приїхала з краю з малою дитиною. Хто би про него що знав, або він сам, прошу о ласкаве зголошенє на адресу:

Jacob Prytysa, 5 Hackett str., 51-1 Jamaica, L. I. N. Y.

* ROSE'S IMPROVED ANTISEPTIC CATARRH JELLY *

Guaranteed by The Rose Mfg. Co. under the Food and Drugs Act, June 30, 1906. Serial No. 25114

Натар жолудка є часто взятий хибно за нетравленє. ЗАРОДОК катаровий затроєє носові проходи, входить до горла а опісля до жолудка, атягаючи за собою зародки, через що постає слабість. Правильний рух здорового жолудка устає. Корм не може бути ні стравлений ні зжитий. Висті усунути причину, лікарі старують ся штучним способом привернути природне діланє жолудка, а не старують ся усунути ті зародки, виготі дитинку часті або повідержати всі неправильности. — Розого Антисептичний Плин проти Катару є правдивим домашнім ліком, зовсім відлиним своїм виробом від всіх других того рода ліків дотепер існуючих. — Є се сильний сьлизистий плин, привертуючий скоро салу і житєвість. Кожного рода натар може бути вилічений всля уживаня сего усоко-ючого, гоючого средства. — 15.000.000 штук спродано а 50.000 антикарів продано єго. — Немає в собі жадної кокаїни, ані ніяких шкідливих домішок. Розого Антисептичний Плин проти Катару вбиває мікроби сьчас. Його діланє на слезову оболонку є антисептичне, а що складає ся з многих гоючих складників, сповняє свою річ належно, недопускаючи до ширєня ся зарази, гоїть заражену часті і усуває катаровє затруєє. Природа робить рєшту. — Розого Антисептичний Плин проти Катару може бути також ужитий в слїдуєчих слабостях, як: Укушенє чолною, озадом, попарєнє, явленє іловитою рослиною, скаліченє барбером, адигиєнє, попукаєє сирі, змиванє складів руки, попарєнє, відморженє, укушенє ко-жени, сьлизєє сирі, тасєвєнє (робак), запалєння, лєсї рани, попарєнє голови, чираки, опалєнє сонєцєм, ятєрєня (роплєнє), попукаєє губ. — Пішлїть 2-цєстову почтову марку, а дїстанєтє даром один кусок на пробу. Здиєвуеть ся і втїшнєтє ния. Віпсунє Вам сьчас катар носовий і заохотить Вас до дальшого уживаня його. Пішлїть по него сьчас. — Цїна 25 центів за один пакєтик.

ВИРОБЛЯЄ

THE ROSE MFG. CO.

333 JAY STREET,

BROOKLYN, N. Y.

ПОТРИВНО дівчини до роботи в фабриці площових капелюхів. Стала робота. Платня підчас науки. Близше у:

Donner & Co., Polk & Clover Str., 51-1 Newark, N. J.

ХТО ЗНАЄ

де єсть Кость Кривоніс, родом з Галіча, котрий перед роком перебував в Нью Йорку, зволить ласкаво повідомити:

Mrs. Tacianna Krywonis, c/o Mrs. Olga Kymack, 329 E. 20. Str., 51-1 New York, N. Y.

НА ПРОДАЖ

Хто нехоче тяжко працювати, нехай купить бизнес. Гарний склеп, також книгарня і друкарня. Добрий дохід. Продам дешево. Писати Box 21. S. Pittsburg, Pa. 51-1

ПЕРШІЙ ВЕЧЕРОК вокально-драматичний заходом Українського тов.:

„БОЯНА І ДРАМАТИЧНОГО КРУЖКА“

відбуде ся дня 9. січня 1910 р. в галі гр. кат. церкви Court Str. Newark, N. J.

ПРОГРАМА:

- 1) Вступне слово — о. С. Макар
- 2) Над прутом у лузі хор. Боян.
- 3) Україна, деклямація — ученик Д. Андрушак.
- 4) Ой піду я до млина — Боян
- 5) На чужині, деклямація — учениця М. Бардай
- 6) Ах деж той цвіт, сольо -- т-ка Т. К.
- 7) Хлопські гаразди, деклямація т-ка А. Базарніцка
- 8) АРЕНДАР — драма в 3-ох актах П. Зарицького.

Особи:

Іцко Вольф, арендар — т. В. Паратюкевич Крутарський, писар — т. В. Дидилівський. Яцки, дак — П. Кріль. Богатчук, господар і радний — т. І. Ткач. Меліяні, его дочка — т-ка А. Базарніцка.

Пелегія, его вихованка — т-ка К. Чоловічок. Павло, его син — т. Л. Маланчук Марко, суджений Меліяні — т. М. Лисак. Шмуль, послугач — т. Т. Починюк.

Сьвященик, — т. П. Ткач. Війт — т. Т. Брик.

Закінченє — хор „Ще не вмерла“.

Початок о 7. год. веч. Вступ 25 центів.

Просить усіх Русинів і Русинок з Ньюарку і околиці о численну участь

Комітет.

В Олифанті, Па.

дасть кружок аматорський

для 1-20 лаваря 1909

в галі шкільній представлєнє русько-народної штуки: „ВЕРХОВИНИ“

Початок о год. 7-ій по пол. Дохід на будову церкви.

Гостинєць на Сьвїта для американських Русинів. вийшла з друку

Ангелський Хорь збірник народно-церковних пісень

зложив о. Володимир Стець. Книжочка єсть містять в собі 34 цілком нових пісень, уложених під ноти, а то: 10 пісень до Ісуса Христа; 11 пісень до Прєсв. Д. Марії; 4 пісень на Рокдєство Христове, а 9 пісень ріжнього аміст. Книжочка апробована Іх Прєсв. Епископом Ортинським, в котрій то апробаті між иньшим пише ся так: „...милосердєною гармонією підносить духа християнського кожного вірного; поручає ся протє всьм діак-учителям, щоб старали ся сьмь пісень пародь влучити в таким чином причаїтати ся до Божої слави.“

Цїна одної книжочка 25 пєт. 6 примірників нараз за \$1.25 10 \$2.00

Головний склад у RUTHENIAN BOOK STORE, 439 North 6th Ave., SCRANTON, PA.

Руський Лікар зі старого краю ДР. М. ВИСОЦКИЙ

Спеціаліст в мужєських, жіночих і діточих недугах.

Години урядові: 8—9 рано, 1—2 по пол., 6—8 з веч.

Office 142 Ferry Str., 2 NEWARK, N. J.

Російсько-Американська Лів

Одинона без пересї лінія поміж Росією Америною.

Почтові парохор

Пароход „Вірма“ жовтня 2-го 1909.

Двошпурбовий парох.

„Росія“ — листона 6-го 1909.

Ті, що їдуть в кабінах єсть у-вільнені від огляданя в Кєстєлгарден і вислївають впрєст в порті, если они вїстали оглянені через лікарів і урядників на шифі.

Ціни умірковані.

За близшими інформаціями звертати ся до:

A. Johnson & Co., Gen. Pass. Agent,

27 Broadway, NEW YORK, N. Y.

DR. RICHTER'S

„PAIN-EXPPELLER“

Нічо не помаєє скоріше в деяких звиклєнях, звальєнях, напруженіях м'яси, ревматизмі, невралгії і усіх тим подібних болях, як натравляє PAIN EXPPELLER-ом

По всіх другосторах в цілі 25 і 50 пєт. F. Ad. Richter & Co. 215 Pearl Str. New York

Повір на охорону марку „Кєстєлгардєн“

Русько-Англійський ТЛУМ

з котрого можна думувати на Англійськє

Сторін 256. Тверда обрєнка, цїна 25 центів.

Замовляти у: And. Sawka, 62 Greene St., Jersey City, N. J.

Англійський переклад

СПРАВИ Р. Н. СОЮЗА.

Покровитель і почетний член
Р. Н. Союзу.

Іх Пресвященство Стефан Со-
тер Оптинський, перший ру-
ський єпископ в Америці.

Головний Уряд „Р. Н. С.“ на ро-
ки 1908—1910.

Духовний управитель:

о. Михайло Балог,
712 Carson st. S. S. Pittsburg,
Pa.

Предсідатель:

Дмитро Капітула,
McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:

Марія Черемшак,
Trenton, N. J.

Місто-предсідатель:

Федор Гут Кульчицький,
Pittsburg, Pa.

Касієр:

Алексій Шарпшонь,
524 Pine & Franklin St., Sha-
mokin, Pa.

Секретар фінансовий:

Вох 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:

Теодозій Лабовський,
Вох 76, Jersey City, N. J.

Радні:

Михайло Беля, Holyoke, Mass.

Петро Ярема, New York, N. Y.

Іван Глоба, Shamokin, Pa.

Анд. Стефанович, Pittsburg, Pa.

Алексій Корбаль, Derby, Conn.

Михайло Черін, Cleveland, O.

Контрольна Комісія:

о. Д. Добротвор, 25 Chestnut St.
Yonkers, N. Y.

Василь Гришко, Scranton, Pa.

Михайло Бабій, 391 Maple Ave.
Kingston, Pa.

Директор друкарні:

о. П. Понятишин, 411 Washing-
ton Ave., Elizabeth, N. J.

Редактор:

Іван Пурковський 184 Hudson
Str., New York, N. Y.

Менеджер друкарні:

К. Курчів, 184 Hudson St., New
York, N. Y.

Головний організатор:

Івк. Беля, 56 Hamilton Str.,
Holyoke, Mass.

Головна Канцелярія Р. Н. Сою-
зу знаходиться під числом 123
N. J. St., Jersey City, N. J.

Гукайте до Союзу!

Руский Народний Союз —

Приймає членів до 45 літ жи-
ття.

Вступне після літ.

СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

В разі смерті члена кляси „А“
(ціле посмертне) \$1000.00.

В разі смерті члена кляси „Б“
половину посмертного \$500.00.

Посмертне за жінку або мужа
члена кляси „А“ \$400.00.

Посмертне за жінку або мужа
члена кляси „Б“ \$200.00.

Посмертне за діти від \$15.00 до
\$300.00.

В разі утрати: а) обох очей, ніг
або рук \$1000.00.

б) одної руки, ного або ока
\$200.00.

Слап отець родини в шпиталі
божевільних, Союз платить що
року родині \$150.00.

Хто хоче вступити до Союзу,
мусить вписатись також до брат-
ства, яке належить до Союзу.

ДЛЯ П. П. СЕКРЕТАРІВ
Р. Н. СОЮЗА.

Повідомляю раз на все, що
коші належать до каси Р. Н.
Союзу, посилає ся так: на по-
шту order-ах або чеках виписує
ся на Alex Sharshon, Shamokin,

або так записаний по-
штою або чек не посилає ся

на Касієра, але враз з ви-
дає Голову Секретаря. Го-
лову Секретаря відси-
лає до Голови Касієра.

Секретар описує відси-
лає до Голови Касієра.

С. Ядловський,

Ч. 1147 КВІТ \$250.00
на двіста п'ятьдесять доларів,
котрі п. Катерина Федько отри-
мала як посмертну допомогу по
мужу Николаю з Головної Каси
Руского Народного Союзу в А-
мериці.

Пітсбург, Па. 13 грудня 1909.

Катерина Федько.

Сьвідки:

Теодор Гут,
Евген Гвоздик.

Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.

Відділ (число) 171.

Йосиф Сташин предс.,

Евген Гвоздик секр.

Рух

в відділах Р. Н. Союзу.

MT. CARMEL, PA. брат. сьв.
Володимира від. 75 подає до ві-
домости, що дня 2-го січня 1910
відбуде ся річний мітинг зараз
по службі Божій в церковній га-
ли. Справоздане касово
нового уряду. Кожен член безу-
сильно мусить явити ся і впрів-
нати свої залежності, бо в про-
тивнім разі зістане виключений
з бр. і Р. Н. Союзу. Неявивший
ся член заплатити 50 цт. а уряд-
ник 1 дол. кари.

Т. Хомяк предс.,

В. Карляк кас.,

І. Голда секр.

ALLEN TOWN, PA. бр. Пр.
Діви Марії, від. 15, подає до ві-
домости, що 10 січня відбуде ся
річний мітинг. Початок о 2-ій
год. по пол. Справоздане касове
і вибір нового уряду. Нових чле-
нів буде приймати ся без
вступного. Кожен член мусить
явити ся і впрівнати свій довг,
бо в противнім разі зістане ви-
ключений з бр. і Р. Н. Союзу.
Неявивший ся член заплатити
50 цт. а урядник 1 дол. кари.

Е. Заморска предс.,

П. Ткач секр.

SYKESVILLE, PA. бр. сьв.
О. Николая від. 129 повідомляє
всіх членів, що річний мітинг
відбуде ся в другу неділю по
першим, то є 8-го січня 1910.
Справоздане касове і вибір уря-
ду. Хто не явить ся, той запла-
тить 50 цт. кари. Нових членів
буде приймати ся до брацтва
без вступного.

С. Прочко секр.

Е. HAMMOND, IND. бр. сьв.
Івана Хрест., від. 226 подає до
загальної відомости всім своїм
членам, що річний мітинг відбу-
де ся дня 9 січня в гали брата
Йосифа Стодоли точно о 2. год.
Справоздане і вибір нового уря-
ду. Кожен член мусить явити
ся і впрівнати всі свої залеж-
ності. Неявивший ся член запла-
тить 50 ц. кари а урядник 1 дол.
В. Семаш секр.

WESTMORELAND CITY,
PA. бр. сьв. Ар. Михайла від. 41
подає до відомости всім своїм
членам, що річний мітинг відбу-
де ся дня 12. Дец. 1909 і вибрано
слідуючий новий уряд на рік
1910: Т. Глива пр., В. Савайда
з. пр., М. Пишот секр., П. Пи-
шот з. сек., Ів. Пишот кас., до-
зорці хорих: Й. Пишот і К. Ле-
пак, контрольна комісія: Сте-
фан Пишот і Ант. Цукура, Й. Ти-
хонич дверні.

Уряд братства.

SHEFFIELD, PA. брат. сьв.
Антон. від. 156. подає до загаль-
ної відомости, що мітинг відбу-
де ся дня 9. Січня 1910 р. о год.
2-ій по пол. Безумовно кожен
член повинен явити ся, бо в
противнім разі підпадає карі 50
ц. а урядник 1 дол. Мітинг буде
на Гортон Аве. коло церкви.
Іван Бублиница секр.
Іван Динак предс.

NEWARK, N. J. Тов. ім. Богд.
Хмельницького, від. 133. подає
до відомости всім членам, що
річний мітинг відбуде ся 9-го

січня 1910 р. Кожен член му-
сить явити ся і впрівнати свої
залежності за рік 1909. Насту-
пить вибір нового уряду на рік
1910. Член неявивший ся підля-
гає карі 1 дол. а урядник 2 дол.
Член не явивший ся тратить
право кандидовання, як рівно
буде виключений з Тов. і Р. Н.
Союзу. Мітинг відбуде ся на га-
ли церковній сьв. Івана Хрести-
теля, при Court str. в Ньюарку.

о. Ст. Макар предс.,

Т. Брик кас.,

Вол. Паратюкевич с. фін.

NEW KENSINGTON, PA.
Тов. „Січ“, від. 158 подає до ві-
дома що на річний засіданню дня
12. дец. вибрано слідуючу стар-
шину на рік 1910: А. Федювич
кош., Ан. Бусак з., В. Волошин
писар, В. Кузьмиха II з., В. Сич
сот., Юр. Миштал з., Теод. Ко-
роновский коменд., Анд. Петри-
шин хорун., П. Кузьмиха, Яц.
Сич конт., Т. Вархолик, Дм. Со-
рока страж., М. Хрупик, І. Же-
лінський Гр. Коваль полюб. суд-
ді, М. Скрипець, Ан. Гарачмак
над. хорих. Адр. Вох 595, New
Kensington, Pa.

Василь Волошин кош. писар.

JAMAICA, N. Y. бр. сьв. Ю-
рія від. 160 подає до відомости,
всім членам, місцевим і позаміс-
цевим що пів річний мітинг від-
буде ся дня 16. січня 1910 р. о
год. третій по пол. в домі під ч.
5. Nakett str. Кожен член му-
сить явити ся і впрівнати свої
залежності, бо в противнім разі
зістане виключений з бр. і Р. Н.
Союзу. Неявивший ся член за-
платить 50 цт. а урядник 1 дол.
кари.

Я. Притика предс.,

Ф. Остапович кас.,

М. Бережанський секр.

CARNEGIE, PA. бр. сьв. Ап.
П. і П. від. 55. подає до відомо-
сти, що на річний мітинг, котрий
відбуде ся дня 12 дец. с. р. вибра-
но слідуючий новий уряд: Ів.
Азима пр., Ал. Ридзай з. пр.,
Н. Плечій секр., Н. Шляхта з. пр.,
Ст. Корба кас., Іван Сказко і Л.
Кравчишин з. кас., Надз. хорих:
М. Максимович і Ів. Клинош;
Анд. Домна і Ант. Богдан двер-
ні. Гр. Гайдош і Л. Німець хорун.,
Н. Шляхта конт., пол. Суді: о.
Ротко, Ів. Азима і Діон. Астрыб,
Ст. Фецяшко і Гр. Сирко кол.
брац.

Н. Плечій секр.

NEW BRITIAN, CONN. бр.
сьв. Ап. П. і П. від. 254 подає до
відомости, що на піврічний мі-
тинг дня 14-го грудня 1909 ви-
брано слідуючий новий уряд на
рік 1910: Ів. Стецько, пр., І. Ге-
рент з. пр., Мих. Зятих секр., Дм.
Валах з. секр., Мих. Карбовник
кас., Ник. Фесак з. кас., Мих.
Селеман і Ів. Капустинський о-
лікуни хорих, Ст. Герент і Ст.
Явін контр. комісія, Мих. По-
добинський двер.

Ів. Стецько предс.,

Мих. Карбовник кас.,

Мих. Зятих секр.

NEWBURG, O. бр. сьв. Йос.
Обр. від. 93 подає до відомо-
сти, що на річний мітинг дня 20-го груд-
ня вибрано слідуючий уряд: Ів.
Тундер пр., Анд. Дзяма з. пр.,
Мих. Мацек секр., М. Барна зп.,
Вас. Семанчик доз. мастку, Іван
Скапура і Андр. Чулик доз. хо-
рих, Ст. Дзяма стр. Адр. Тов.
звучить: Mike Masek, 3679 E. 91-
th str, Cleveland, O.

М. Мацек секр.,

Ів. Тундер пр.

PHILADELPHIA, PA. бр.
сьв. Георгія, від. 239 подає до ві-
домости всім членам, що річний
мітинг відбуде ся дня 9. Січня
1910 р. в церковній гали зараз по
службі Божій. Кожен член му-
сить явити ся і свої залежні до-
вг впрівнати, бо в противнім ра-
зі зістане виключений з бр і Р.
Н. С. Справоздане касове і ви-
бір нового уряду на 1910 р. Не-

явивший ся член заплатити 50 ц.
а урядник 1 дол. кари.

В. Матоліч секр.

McKEES ROCKS, PA. бр. сьв.
Димитрія, від. 91. подає ся до
відомости, що річний мітинг
відбуде ся дня 12. грудня. Стар-
ий уряд здає справоздане з
приходів і розходів за 11 міся-
ців. Вибрано наново старий у-
ряд на р. 1910 то є: Т. Сушин-
ский пр., С. Соков з. пр., А. Ка-
ня кас., Ів. Спак з. кас., Е. Бо-
дак секр. Ф. Нолянський з. секр.,
доктор до братства Миник, Ко-
місія контр.: Т. Ридош, М. Ко-
танський і М. Михалишин; капі-
тан Я. Звіжинский, хорунжий
Гр. Браток, дозорці хор.: Т. Хо-
рошак, Ів. Губак Кульчицкий, І.
І. Мауццкий; контроля над до-
зорцями: Л. Браток, І. Кітків;
дверник В. Євусяк. Мітинги
відбувають ся в кождо 2-у неді-
лю по першим о год. 3. по пол.
в гали парафіяльній на 114 Ella
str. Адреса брат.: Е. Bodak, 113
Ella str. McKees Rocks, Pa.

Е. Бодак секр.

McKEES ROCK, PA. братст.
Усп. Пресьв. Богородиці, від. 56
подає до відомо, що на річний
мітинг дня 12 Децембра 1909 р.
вибрано слідуючий новий уряд:
І. Вархоляк пр., П. Копчак з.
пред., В. Копчак секр., І. Бурка
І. з. скр., Й. Фрис кас., А. Туляк
з. кас., Л. Каршневич хорунжий,
Ст. Копчак опікун хорих на Mc-
Kees Rocks, Pa. Анд. Кот опікун
хорих на Аллегені, Па., Й. Дра-
га дверн., П. Паліца і Он. Вар-
холяк контр. ком. Мітинги бу-
дуть відбувати ся кождої другої
неділі по першим в гали грек.
катол. парохії зараз по службі
Божій. Напоминає ся всіх чле-
нів, щоб точно держали ся ста-
тутів. В місяць Січні буде при-
нимати ся до братства без вступ-
ного.

Василь Копчак секр.

YOUNGSTOWN, O. бр. сьв.
Арх. Михайла, від. 140. подає до
відомости, що піврічний мітинг
відбуде ся дня 9. Січня 1910 року
в парафіяльній гали під числом
526 W. Rayen Ave. зараз по сл.
Божій, то єсть о год. 12 в полуд-
не. Неявивший ся член запла-
тить 50 ц. кари. Справоздане за
пів року а також буде прийма-
ти ся нових членів до брацтва
за половину вступного а до Р.
Н. Союзу після Статутів.

Ілько Сушко прд.,

Іван Фик кас.,

Йосиф Присташ секр.

HAZLETON, PA.

Отсим даємо до відомости що
Перші Загальні Збори, Читальні
„Просьвіти“, відбудуть ся дня
16-го Януара (лат.) о год. 6-ій
вечером під ч. дому 196 сог. S
Pine & Noble St. Hazleton, Pa.
На ті збори запрошуємо сердеч-
но усіх Газлетонських так із о-
колиці Русинів.

Теодор Поливка предс.,
О. Шараварко секр. 47—

УЧИТЕЛЯ МУЗИКИ.

Товариство Сьв. Стефана в
Манвіл, Р. Ай. пошукує такого
чоловіка, котрий умів би учити
24 людей грати з нот на інстру-
ментах. Пошукуємо такого, як-
ий міг би працювати в день в
роботі, а вечерами учити.

Ближші услівя уділять Тов.
Сьв. Стефана.

Вох 387, Manville, R. I.

ХТО ЗНАЄ

где находить ся Василь Гор-
баль, родом з Волі Цехельської,
пов. Ясло, що перед 4 літами
перебував в Haggistown, Pa. ко-
ло Wilkes-Barre, Pa. звольте ме-
не негайно повідомити під адр.:

Mrs. Maria Horbal,
c/o Mrs. Hymann,
823 West End Ave.,

51—1 New York, N. Y.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ
Р. Н. СОЮЗА

Нові члени в Р. Н. С.

В жовтні приступили:

В. 10. Варян Василь, Перун
Юлія дитина.

В. 46. Ярошак М. Михайло,
Матляк Стефан, Торма Михайл.
Катерина Габор дит.

В. 125. Спас Марія.

В. 160. Гандович Василь.

В. 214. Густ Анна.

В. 233. Новік Сильвестер,
Мигалко Йосиф, Седляр Миха-
їл, Новік Йозефіна.

В падолисті приступили:

Від. 3. Іван Смерек, Стефан
Ващизак.

Від. 7. Гладин Френк, Коваль-
чик Петро, Волчина Вонжинеч,
Колесар Мих.

Від. 8. Чікота Павло, Мельни-
чук Осиф, Береза Андрей, Бі-
лозар Павло, Сьпівак Іван, Гур-
ський Павло, о. Дмитрів Нестор,
Руцкий Петро дит.

В. 9. Вав Мих., Яков Ворек,
Дим. Замбарда, Вав. Круль, Ю.
Сакмарій, Іваник Йосиф, Мих
Іван.

В. 15. Пятак Йосиф, Симеона
Ваврів.

В. 19. Кость Іван, Штець Фед.
В. 20. Куснірак Яків.

В. 27. Каленчук Іван, Кален-
чук Георгій, Харєпа Іван, Га-
денчук Николай, Григич Анна
дитина.

В. 28. Панко Олекса, Бабяк
Гриць II, Сливка Людвік, Ду-
даш Мих., Мусій Федор, Хрущ
Миколай, Коваль Осиф.

В. 30. Кіндрат Юрій.

В. 36. Банашович Катерина.

В. 37. Цитковський Стеф., Сп-
ган Василь, Намяник Федор.

В. 39. Сивак Михайл.

В. 41. Гривна Андрей.

В. 42. Риджанич Николай.

В. 47. Лесик Григорій.

В. 49. Романчик Михайло.

В. 52. Ройко Олекса, Стем-
пель Йосиф, Боровський Антон.,
Боровський Лотин.

В. 54. Сарафин Микита, Гро-
зик Іван, Кашчак Андрей.

В. 55. Рак Михайл, Турко Тим
ко, Турко Іван.

В. 58. Фенчишин Ева, Грив-
на Василь отець, Бунга Марія,
Мовчан Єфросина, Цап Стефан
дитина.

В. 59. Литвин Станіслав, Фос-
цяк Яцко, Шаланкевич Кароль.

В. 61. Адама Крамар Юрко.

В. 62. Дадьо Даниїл, Канюк
Іван, Каган Іван, Куріца Матв.

В. 65. Покришка Михайл, Бе-
луф Михайл, Даньчак Павел.

В. 73. Патинович Максим,
Храпливий Николай.

В. 78. Пеляк Гаврило.

В. 86. Заміцкий Дмитер.

В. 91. Ковалко Филип.

В. 92. Горішний Филип, Бе-
кеш Іван, Осадчук Стефан, О-

Русині Німбурга!

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ
ЩО ГРОШІ - ТО СИЛА?

Старатися підняти та підняти скла-
дати свої оцінки в постійній Банку
на розі ул. Carson-a і 14-ої.
Сей банк є одним з найстаріших і най-
надійливіших банків, що цілковито наба-
вляє своїм оцінкам. У нас склада-
ють ся гроші церковні, братські, си-
рітські і т. д. Кожний, що має у нас
гроші, отримує на банківські стей-
ти контрольовані.

Продаємо корабельні карти
на найліпшій лінії, а гроші
до краю висиласмо по поч-
товим курсі

**German Savings
and Deposit Bank**
Cor. 14th & Carson St.,
South Side, Pittsburg, Pa.
Й. Е. Рот, пре. А. Н. Міллер, кас.
Ол. Бучак, ур. банк.

Одинокий русин адвокат і нотар,
на цілу Америку
**Доктор прав
ЮЛІАН ЧУПКА**
Консулярний комісар.

Подаємо всі справи в Галле-
Провеса спадкові і грошові. Відбер
гроші від доджинів. Справи військов
Споряджує контракти, повномочія і а-
ктів документи. Перепроводжує італь-
ланді і всі виносні пісочні. 3
3 N. Main Str. WILKES-BARRE, PA.
Адрес поштової: JULIAN CZUPKA, LL. T.
P. O. Box 372, WILKES-BARRE, PA.

**THE FIRST
NATIONAL BANK
OF MINERSVILLE, PA.**
Капітал \$50.000.00. Надвишка
і нерозділені зиски \$93.000.00.
Заснований 1864 року.

Проводить загальний банко-
вий бізнес. Видає міжнародні
моні ордери, драфти і пере-
дає гроші до всіх частин світа, по-
зичає гроші на реальності. Де-
позити сего банку подвоїлись
протягом останніх 5 літ і вино-
сять тепер около \$500.000.00.

Гроші пересилає через фір-
у Knauth Nachod & Kuhne, New
York, N. Y.

ВИРОБИ БРАЦЬКІ

шашлі, шапки, відзнаки,
хоругви, уніформы.

Р. Н. MORGAN
13 N. MAIN ST.
SHENANDOAN, PA.

ДАРМ!

Вашлемо кождому на пробу новий лік, хто йно
ного буде потребувати. Мужчини зломані на
здоровлю і торпачі на великі венеричні недуги,
страду пам'яті, ревматизм, нервозність, у-
тробу, піхур можуть пробувати ці ліки даром
на наш кошт. Ці ліки суть спеціально споря-
джені для хорих мужчин та жінок на всякі по-
лові недуги, нервозність, брак енергії, довіря
в себе, байдужність, злі навички, хронічні не-
дуги, встидливість і т. д. Ці ліки додадуть Вам
ваги тіла, чертвості, здоров'я, зроблять Вас
сильними, веселими, о погіднім умі. Се не ро-
бить ріжниць, що Ви вже щось уживали; спро-
буйте ще раз і то безплатно, бо ми хочемо Вам
помогти як добрий Самаритянин і друг. Наш лік
є дарем поміж всіма ліками. Пишіть днес, а
дістанете даром пачку ліків і книжочку про
нову методу лічення. Адресуйте так:

Samaritan Supply Co.
D. 207 North Detroit, Mich.

Книжки

які можна дістати вскладі кни-
жок „Свободи“:

Америка	15
Ангел та пустельник і т. д.	15
Борба клас і чому робітники організують ся	15
В Старім і Новім краю	25
Гріхи мільонерів і т. п. С. 7 6	15
Дещо з історії православної місії в Америці	10
Дещо про звір'ята	30
Дві ленади і т. п. С. 5	15
Дорога любови, то Божа до- рога, С. 6	15
Емігран	15
Жовіир	10
Журавлі	10
Житє, зарібки, організації і т. п. в Спол. Державах	15
Земельне питање	15
Зуб за зуб	10
Історія Руси з образками	10
Капітал і праця	15
Книжка рахункова	50
Казка про Жидів	15
Навернений Грішник	20
Народний рух австро-угор- ських Русинів	15
Новий Завіт	\$2
Образки і загадки	10
Оповідання	15
Про відступників від рос. православ'я	10
Про нутро землі	25
Підземні скарби	25
Покуса	10
Про кінець світа	15
Псалтир	\$1
Розмова Поляка з Русиним	10
Смерть	10
Стародавні казки та оповіда- ня	15
Степові люди	15
Страйк	20
Стрілий на смерть, робітнича драма	15
Товариска ворожка	15
Унія в Америці	20
Хто з чого жне	15
Які то є люди на землі, з 20 образками	50
Як мужик ходив до царя пради шукати	15
Через кордон	15
Руско-англійський тлумач	60
Польско-англійський тлумач	60

Молитвенники в красній оправі.
Бог Надежда моя

Також можна дістати:
Книжочки колекторські цер-
ковні

Пишіть на адресу:
Swoboda,
184 Hudson St., New York.

„ДУШПАСТИР“

се прекрасна, щиро-руська церковно-народна газета.

Виходить в Філадельфії кожного місяця, подає
гарні науки духовні і відомості зі світа. В „Душ-
пастир-и“ друкують ся важкі для всіх оголошення
гр. кат. канцелярії Епископської. Не брак там і
жартів веселих та сьмішних, і красних образків.
„Душпастир“ всім подобає ся — всі его хвалять.
Коштує на цілий рік так тут в Америці як і
до старого краю всего лиш \$1.20.

Читайте, що пишуть за „Душпастир“:

Canora, Sask., Canada, Mar 29, 1919.
Всечесна Редакція Душпастира! — ...Приказо Вам щиро правду,
що нітка часопис так не доводила мене, як ся наша, дорога часо-
пис „Душпастир“... Ся часопис то єсть так, якби в дуже сильну по-
ету, легкий, манитий доми... Нехай засіє благодать Божа над сим
початком так єдиного і святаго діла! — З поважанем Олекса Хабун.
Подібні похвальні листи приходять до Редакції „Душпастира“, май-
же що дні Тож замовляйте „Душпастира“ чим-сьовше для себе і для
Ваших своїх і знайомих туди і в краю.
„Душпастир“ повинен бути в кожній руській хаті.
Гроші на „Душпастир“ треба посилати (най-
ліпше поштовим моней-ордером) на імя:
Rev. J. Boyarchuk, 821 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.

Позір, Братя Русини!

Я вироблю в найліпшого мате-
ріалу за найнижчі ціни
Братські шапки, відзнаки, Лиси, Зброшки, фани, Хоругви, Уніфор-
ми, Печатки всякого рода тає для братств, як і для поодиноких осіб

Продаю майліпші види в життя Ісуса Христа від Рождества аж до
Вознесення. Продаю також книжки до молена і сьвітосі: руські, польські і
словенські по дуже низьких цінах. — Єсм Русиним, а до того членом
Р. Н. Союзу. Проч: в чужині! Удавайтеся лиш до свого! Як хто знає,
най так пише. За роботу гварантую. Моя адреса така:

Stefan Kalakuka
215 Moran Court, Scranton, Pa.

Для Церков
виконує всякі роботи з об-
сягу різбарства і позолотар-
ства як:
Іконостаси, Вітварі, Кивоти і ин
бувший управитель різбарської і
позолотарської роботи в Товари-
стві для розвитку руської штукки
у Львові.
Іван Луговян,
c/o German Savings & D. Bank
S. S. Pittsburg, Pa.

ПЕРША АМЕРИКАНСЬКА „РИЗНИЦЯ“

під покровом св. Арх. Михайла.
„RYZNYCIA“, 114 Chestnut Street, SHENANDOAN, PA.

Має склад і виробі річей церковних як:
Фелони чорні від

Сьвітло церковне:
СЬВІЧКИ ВОСКОВІ (декоровані) з образками по
26 цнт. за фунт, 1 на фунт, 2 на ф., 3 на ф.,
4 на ф., 6 на ф., 8 на ф. і 14 на фунт.
Сьвічки воскові ручно декоровані 50 цнт. за фунт,
2 на ф., 4 на ф., 6 на ф. і 8 на фунт.
Тройці ручно декоровані по 4.50 дол. Углі до кадилиць

Добрі Фарми в стейті Нью Йорк.

МОЖНА КУПИТИ ТАНО НА СПЛАТУ
РАТАМИ З БУДИНКАМИ І ЗАСІВОМ,
В ЧАСТИ ПОЛОЖЕНІЙ ВЛИЗЬКО ТОР-
ГОВИЦЬ, ЗЕЛІЗНИЦЬ, ШКІЛ І ЦЕРКВЕЙ.

Бюро Рільництва стейту New York помо-
же безплатно руським господарям емігран-
там сполучитись з рільництвом стейту New
York і ульокє купуючих фарми, арендую-
чих або робітників.
По дальшій інформації приходіть або пи-
шіть на адресу:
Commissioner of Agriculture
23 Park Row New York City.

Неслов'янка на Різдо для
нових і старих костюмів

Пачет для кожного
замовляючого пі-
стать в собі:

Мужеський пелюстовий очер-
ковт 46 палів довгий з вел-
ветовим ковніром (після впо-
доби: синій, чорний, сивий).
Годинка золочена з подвійни-
ми ковертами і найліпшим
ходом; як також гарний лан-
цюх з модним лариовисом

Прегарний па-
нушон з сими
річима вис-па-
ємо по одер-
жанню \$8 00

Елегантна охоронна бритва до голєня в тром
ними ножками.

Ся річка продає в тій цілі, щоби розголосити наші дорогоцінні
ділки Спол. Державах. Ми не прийемо більше замовлень від одної особи
одно. Пінати \$8.00 дол. в редистрований лист або через моней-ордер на
пінатом сьей елєгантній пачку; т. є: ГОДИНКУ, СПИНКУ до КРАСНОГО
СПИНКИ до-МАШНЕТІВ, ПЕРСТЕНЬ, ОХОРОННУ БРИТВУ І СЕЙ РАХУНОК
ОБЕРКОВТ, спеціально зроблений для нас через одну з великих фірм
Спол. Державах. Запевняємо, що він є модний і носить ся тривало. (Щодо
нам кавалок шкурки в мірою обєму Ваших грудий і рукавів). Замовляйте
Frank's Jewelry Co. Dep. 107, New York
48 West Broadway

АРТИСТ РІЗБЯР
Евгеній Василєнко
виконує усякі роботи
входлячі в обсяг церковної
штукки, як:
ІКОНОСТАСИ
ВІТВАРИ
ПРЕСТОЛИ
БАЛЬДАХИНИ і т. д.
Золотить і малює ікони
Усі роботи виконує добросовісно
EUGENY VASYLENKO
337 W. Center St., Shenandoan, Pa.

Одинона вірцево уряджена
ДРУКАРНЯ „СВОБОДИ“
затрудняє добре вишколений друкарський
персональ, посідає найновіші машини, як
тоже ріжнородні гарні черенки і прикраси.
Виконує
всяні друкарські роботи
точно, гарно і по низьких цінах.
Вінов. Родимці, як тожє Відділи і члени Р. Н. Союзу по-
винні в всяких друкарських роботах удавати ся лишє
до своєї друкарні „Свободи“. — Адрес:
184 Hudson Street, New York, N. Y.

**Оден з найбіл-
броварів в**

Варить пиво на
краєвий спосіб.
без всяких примі-
шок.

Хто лиш раз
покоштує сего пи-
ва, то иншого вже
не буде пити.

Голова від не-
ніколи не бо-
бо єсть здоро-
поживес. иф.

Не треба его зреш-
тою хвалити, бо
добре само за себе
говорить.

E. ROBINSON'S SON
Lager Beer Brewery,
435 to 455 N. 7-th Str., Scranton
Telephone calls:
General Office 2333, Night Call 4